

אתגל

בשבע 1196 | ד' בסיוון תשפ"ו, 20.05.26

צילום: מירי שמעוני

התורה עם התורה

ריאיון חג: שלוש נשות אברכים מדברות על הבחירה בחיי תורה גם אחרי יותר מעשור, על המתנות שהעניקה התורה לחייהן האישיים ועל החיבור לישיבה שמעניק כוח בזמן משברים לאומיים

// אוריה שילת

השף תום כרנץ על דרכו ליהדות // עניין אישי, רבקי גולדפינגר | יאיר יעקבי מביא את סיפורה הלא ידוע של ערפה הרב ליאור אנגלמן על מציאת האות שלו בתורה | אביגיל מיזליק עם מתכונים חלביים שלא הכרתם

האקדמית חמד

חוסן, אמונה, חינוך.
קריית חינוך שדות נגב

50% הנחה
על דמי הרישום!

לנרשמים ביום הפתוח

מחשב נייד מתנה

לנרשמים לתואר ראשון
ותעודת הוראה

*בכפוף לתקנון

25.5

יום ב' | ט' בסיוון | 15:00-19:00

יום פתוח באקדמית חמד

תואר שני M.Ed.

שנה / שנתיים

תואר ראשון B.Ed.

יומיים בשבוע בקמפוס
אפשרות למסלול מקוצר

תואר שני ותעודת הוראה

שנתיים

הסבת אקדמאים

שנה אחת
בחלק מהתוכניות

רכבת

אפשרות לשילוב
מדרשה באקדמיה

רום
תוכנית מצוינות

לימודים
היברידיים

החזר שכר
לימוד ל-M.Ed.
בכפוף לתקנון משרד החינוך

מערך מלגות
נרחב

שנה ראשונה
חינם ל-B.Ed.
בכפוף לתקנון משרד הביטחון

כשחוסן פוגש אמונה וחינוך

www.hemdat.ac.il

למידע והרשמה חייגו *5280

לגור בארץ זבת חלב ודבש

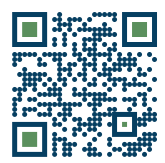

Triple

חוזרים אל השורשים ואל נופיה האהובים של ארץ ישראל.
בואו להתעורר בכל בוקר בקהילה חזקה, מול הרים ירוקים
ואוויר צלול. בחרים בארץ זבת חלב ודבש.

073-777-2333

סרקו את הקוד
או התקשרו

צ.פ.
בונים מכל הלב

- תנאי התשלום מעל ומעבר
- הנוף מעל ומעבר
- המפרט מעל ומעבר
- התכנון מעל ומעבר
- היישוב מעל ומעבר
- הקהילה מעל ומעבר

דירות 4-6 חדרים, דירות גן ופנטהאוזים
1,680,000 ₪ (החל מ-)

בס"ד

זמן מתן תורתנו

וְחַג שְׁבֻעֹת תְּעֲשֶׂה לָךְ בְּכוּרֵי קִצִּיר חֲטִיִּים

שמות לד, כב

רשת החינוך עתיד מאחלת לכל בית ישראל בחג מתן תורה, חג של אמונה, חינוך וערכים, נישא תפילה להמשך עשייה חינוכית משמעותית, לצמיחה, לאחדות ולהצלחת תלמידינו ולצוותי החינוך. שנזכה לגדל דור של מנהיגות, אחריות וערבות הדדית. **חג שבועות שמח!**

↑
תלמידים
ותלמידות

40,000

↑
עובדי
הוראה

4,800

↑
מוסדות חינוך
ותכניות

107

אשדוד

תואר שני היברידי במכללת תלפיות

חג שבועות שמח!

ההרשמה בעיצומה!

תוכניות תואר שני M.Ed. בשנה אחת:

אנגלית כשפה בינלאומית

חינוך לגיל הרך

לקויות למידה

עם אפשרות לשילוב תעודת מאבחן דיסקטי

הוראה הטרוגנית

חינוך בחברה משתנה

קיימות, סביבה ושינויי אקלים*

חדש בתלפיות:

טיפול באמצעות אומנות חזותית M.A.A.T.*

* המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) אישרה את פתיחת התוכנית. הענקת התואר מותנית באישור המל"ג.

מוכר לגמול
השתלמות

מוכר ללימודים
על ידי קרן שבתון

אפשרות לקבלת החזר שכ"ל
ממשרד החינוך לזכאים

תנאי קבלה מיוחדים ללוחמים בשירות סדיר,
וכן למשרתי מילואים ובני/ות זוגם בכפוף לתקנון

תלפיות
המכללה האקדמית לחינוך בחולון

rishum@talpiot.ac.il

www.talpiot.ac.il

מרכז ייעוץ והרשמה:

1-800-071-500

054-9656631

מועצה לשימור
אתרי מורשת בישראל

משרד המורשת

ראשונים

פרויקט תיעוד ותיקי ומייסדי ההתיישבות

בני קצובר

ממקימי גוש אמונים וגרעין אלון מורה, ראש המועצה האזורית שומרון לשעבר. מראשי מועצת יש"ע והיו"ר הראשון של ועד מתיישבי השומרון, בו הוא חבר עד היום.

כאב המחיר. שתי משפחות עברו איתנו את כל הדרך מקרית ארבע עד לאלון מורה של היום - שכנינו היקרים משפ' פורת, ומשפחתו של מנחם פליקס, שותפי העיקרי לדרך. תרצה פורת נרצחה בטיול נוער ב-87' ועפרה פליקס נרצחה בפגוע ירי ב-95'. 12 נרצחי טרור הם מאלון מורה. השכול, העוטף אותנו קשות, שורט בנו שריטה עמוקה וכואבת.

שיר שמלווה אותך. כשיצאנו מנתניה לניסיון העלייה השמיני לשומרון, זה שבסוף הצליח, עמדה שם נעמי שמר והקריאה את שירה "איש מוזר". שביטא את ההשתתפות המרגשת שלה במאבק שלנו.

"... ואז ראיתי מסביב את העשרות ואת המאות ואת האלפים אנשים כל כך מוזרים, אנשים כל כך יפים וקולם במקלה גדולה כרעם הרחוק מתגלגל - ארץ ישראל שייכת לעם ישראל ואז- מיושנת ללא תקנה וסנטימנטלית ללא רחם אמרתי- אנשים מוזרים, לו יהי חלקי עימכם"

במה אתה גאה? בילדיי הגרים ברחבי יהודה ושומרון, בדור הצעיר שעולה עלינו בנחישות ובחלוציות וביישוב אלון מורה שלמרות כל הקשיים- גרות בו היום כ- 400 משפחות, 2,000 תושבים. הרוח הגדולה שממשיכה לפעם כאן, היא המניעה את התפתחותו המתמדת של היישוב ובכך אני גאה.

“ **הבנו שכמי שעברו את "בית הספר" שחוינו בחברון, נוכל בתעצומות נפש גם למשימת יישוב השומרון...** ”

בחברון, נוכל בתעצומות נפש גם למשימת יישוב השומרון... **התונה ראשונה בחברון.** בינה אשתי ואני התחתנו בחצר הממשל הצבאי בחברון, באירוע מכונן שהחבורה הפכה למפגן של נוכחות והתיישבות. הוזמנו אלף אורחים והרב גורן, הרב הראשי, ערך את החופה. אפילו עיתון 'לאישה' שלח כתבת לסיקור החתונה היהודית הראשונה בחברון.

מה היווה השראה עבורך להקמת ההתיישבות? שיחת הרב צבי יהודה ליום העצמאות של שנת 67' לא הייתה שיחה רגילה, אלא זעקה מלאה רגש. הרב סיפר בבכי על מפגשו עם הרב חרל"פ אחרי תוכנית החלוקה, ואיך הם נפלו זה בזרועות זה וזעקו את נבואת יואל "את ארצי חילקו", והנה היא התקיימה. "איפה חברון, שכם, בית אל, עבר הירדן שלנו... השכחנו?!", קולו של הרב צבי יהודה רעד. עוצמותיו האדירות נחרטו בי. כשלושה שבועות לאחר השיחה, פורצת מלחמת ששת הימים ובפלא גדול חוזרים לידינו אזורים אלה. דברי הרב היו לבואה.

רגעים בלתי נשכחים. במתחם הממשל הצבאי בחברון גרנו 3.5 שנים בתנאים קשים. שם התגבשה חבורה איכותית יוצאת דופן, כשהשייכות לאידיאל הגדול מסייעת לנו בהתמודדות. האסיפות השבועיות היו שיעור בציונות ואמונה, כשהמוטו הוא: אנחנו שליחים של 'כלל ישראל', והכלל עומד לפני כל קושי פרטי. ב-71' היינו כחולמים - עברנו לקריית ארבע בהתרגשות עד דמעות, על הזכות להתיישבות של קבע בחברון. זכינו להתפלל בכל שבת עם אבותינו במערת המכפלה, ולהרגיש פיזית את השייכות והחיבור לעם היהודי. ההתרגשות חלחלה בנו עמוקות, אך איתה הגיעה גם מועקה גדולה - אין יהודי אחד מירושלים עד עפולה. ביהודה כן, בשומרון לא. הבנו שכמי שעברו את "בית הספר" שחוינו

לצפייה בקטעים מתוך הראיונות
סירקו את ה-QR.
לצפייה בכל הסרטונים כנסו
לאתר המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל:
[/https://shimur.org/settlement-documentation](https://shimur.org/settlement-documentation)

ראשונים - פרויקט תיעוד ותיקי ומייסדי ההתיישבות נעשה על ידי משרד המורשת והמועצה לשימור אתרי מורשת בישראל מתוך רצון לתעד את פרקי הקמת ההתיישבות בחבלי המולדת השונים ולשמר את סיפורי הראשונים לדורות הבאים. התיעוד נערך בבקעה, ביהודה שומרון ובנימין, בגולן ובגליל.
כתיבה: הדר קלאר וולץ | בימוי והפקת הפרויקט - מורדי קרשנר ונעם דמסקי

“הנני
לדבר הנעלה ביותר
הרב חיים דרוקמן זצ"ל

דווקא עכשיו, תואר בחינוך.

לגברים, בוגרי ישיבות וחרדים

תואר שני

מקרא | חינוך | אנגלית | ייעוץ חינוכי

לימודי המשך

הסבת אקדמאים להוראה | הסמכה ל-B.Ed. | הרחבת הסמכה

תואר ראשון ותעודת הוראה

במסלולים יסודי, על-יסודי, רב-גילאי ובין מסלולי

בהתמחויות: מקרא | תושב"ע | מתמטיקה | אנגלית
היסטוריה | חינוך בלתי פורמלי | חינוך מיוחד

14.6 יום פתוח פטור מדמי רישום לנרשמים ביום הפתוח

ההרשמה לתשפ"ז בעיצומה ***8781**

מיטב
המרצים

מלגות
לזכאים

מערך השמה
לבוגרים

קרבה לרכבת
ולמטרונות

הכרה בלימודים
קודמים לזכאים

הרב ליאור אנגלמן
liorangelman@gmail.com

מצאתי את האות שלי

הייתי בחור בשיעור א', והר הספרים בישיבת הר עציון הטיל עליי צל ענק שגרם לי לא להבין מה אני אוכל לחדש בתורה שלמדו כבר ענקי הדורות ← אחרי שנים קיבלתי תשובה

כמות עצומה של ספרים. אני זוכר את עצמי נוטל מפעם לפעם ספר, מעלעל בכתב הצפוף ובתוכן הלא מובן ומחזיר למקום, עובר מספר לספר ושואל את עצמי - מה יש לי להוסיף כאן בעצם, בלימוד בבית המדרש? ספק אם אצליח לסיים ביום מן הימים ספר אחד כזה עם כתב צפוף ותוכן סודי, בוודאי לא אצליח להשתלט על מדף ספרים שלם, לא כל שכן על ספרייה. ואפילו יתרחש לי נס ואלמד, ואפילו אבין ואסיים - עדיין לא הבנתי מה יוסיף הלימוד שלי על כל רבבות הלומדים לאורך הדורות שלמדו כבר בספר הזה והבינו אותו מן הסתם טוב ממני.

אני זוכר את הרגעים הללו, הלא פתורים, בספרייה. איך הר הספרים הצל עליי מרום גובהו והרגשתי ננס בלתי נראה, ואיך אוקיינוס התלמוד איים להטביע אותי בין גליו, ובכלל לא ידעתי לשחות.

אחרי שלושה ימים בלי מנוחה וניסיון עקר להתגבר על התחושה שהאות שלי בתורה לא נמצאת בבית המדרש שאבא בחר לי, באיזה רגע של התפרצות, קמתי ממקומי בבית המדרש, ארזתי את כל חפציי בתוך תיק ונסעתי לשבי חברון. הדבר הראשון שעשיתי שם היה שיחת טלפון כדי לומר: "אבא, סליחה, אני בחברון", ואבא שתק וקיבל ולא העיר לי על כך מעולם, ואני בטיפשותי לא ידעתי להכיר לו תודה על זה.

עברו שבועות, חודשים ואולי כמה שנות לימוד עד שפגשתי בכתבי הרב קוק תשובה לשאלה ההיא שהטרידה אותי אז בספרייה, מה הטעם ללמוד בספר שכולם כבר למדו בו, ואיזה דבר חדש יצמח בתוכן שכבר נטחן עד דק. את מבוקשי מצאתי בפרק השני של 'אורות התורה': וְהָיָה כָּל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה הוּא מוֹצִיא מִהַפֶּךְ אֶל הַפֶּעַל אֶת מִצְיָאוֹת חֻקֵּמָתָהּ מִצַּד נִפְשׁוֹ, וּבִנְדָאִי אֵינּוּ דוֹמָה הָאֵוֶר הַמִּתְחַדֵּשׁ מִצַּד חֲבוּר הַתּוֹרָה לְנִפְשׁוֹ זֶה לְאֵוֶר הַנּוֹלֵד מִהַתְחַבְּרוּתָהּ לְנִפְשׁוֹ אַחֲרָת, וְאִם כֵּן הוּא מְגִדִּיל הַתּוֹרָה מִפֶּשׁ בְּלִמּוּדוֹ... וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְחֵדֶשׁ בַּתּוֹרָה, שֶׁהוּא נִדְאִי הַגְּדֵלֶת הַתּוֹרָה מִפֶּשׁ בְּאֵוֶר פְּפִיל.

פתאום זה חלחל - נשמה כמו שלי אין ולא הייתה לאיש אחר מעולם, גם הנפש שלי יחידה במינה. לא יותר משל אחרים, לא פחות, אבל לגמרי אחרת. יכול להיות שמיליון אנשים כבר למדו את אותו ספר קודש שאני לומד, בוודאי למדו בתורה גדולים ממני וחכמים ממני, אבל אני עוד לא למדתי בה. מפגש כפי שמתרחש בין הנפש המיוחדת שלי למילים הללו שבאות משמים - מפגש כזה עוד לא היה מעולם ולא יהיה לעולם. ואולי, מי יודע, אצליח אפילו לחדש בה דבר בזכות הנפש שלי שפוגשת תורה, מפגש שכמוהו לא היה.

מפגש נשמות

ככה צריך להתייחס גם לשבועות, כלומר לחג מתן תורה. כל העם קיבל תורה, זה קרה כבר מזמן, אבל מפגש בין התורה לדור שלנו, בשנה הזאת - כזה מפגש עוד לא היה מעולם. ומי יודע איזה מפגש גדול יכול להתרחש מהמפגש הזה. הרי אנחנו מופתעים בכל פעם מחדש לנוכח הנשמות הגדולות שצומחות כאן, והמפגש הזה מסקרן במיוחד. אילו היינו יודעים מה כמוס בו, בוודאי הייתה פורחת נשמתנו. עכשיו זמן ציפייה, זמן מתן תורה. ●

אחרי שלושה ימים בלי מנוחה וניסיון עקר להתגבר על התחושה שהאות שלי בתורה לא נמצאת בבית המדרש שאבא בחר לי, באיזה רגע של התפרצות, קמתי ממקומי בבית המדרש, ארזתי את כל חפציי בתוך תיק ונסעתי לשבי חברון. הדבר הראשון שעשיתי שם היה שיחת טלפון כדי לומר: "אבא, סליחה, אני בחברון", ואבא שתק וקיבל ולא העיר לי על כך מעולם

בא' באלול ההוא, יום ראשון שהיה אמור להיות ראש השנה לכניסתי לעולם הישיבות, הייתי אבוד. תכננתי ללמוד בישיבת שבי חברון. כבר עברה חצי שנה מאז שנחשפתי לקלטות - כן, זה מה שהיה אז, קלטות - של שיעורי "בניין אמונה" של הרב בלייכר, ראש הישיבה, והשיעורים הללו פתחו לי את הלב לאמונה. ידעתי שאני שייך לתורה של הרב הזה, שהיא ורק היא מה שליבי מבקש. אבל במוצאי שבת, ליל א' באלול, אבא ביקש שלא אלך לשם. הוא אמר שאמא לא ישנה כל הלילה מדאגה בשל המצב הביטחוני בחברון, והעיניים שלו הסגירו שגם הוא לא ישן. אבא מבקש מבן על נפשו, ואין לדעת אם מבקש על נפשו של האב או נפשו של הבן. אמרתי לו שאין לי עניין בשום מקום אחר, אבל הוא הסביר שבסוף זו אותה התורה שלומדים בכל מקום, ובשביל הבריאות שלהם שאנסה. הוא יבוא איתי ביום ראשון, ייקח אותי לאן שרק אבקש, רק לא לחברון.

ביום ראשון לא ביקשתי דבר, אמרתי לאבא שאם זו לא הישיבה שרציתי, לא באמת משנה לי לאן. הוא הפליג בשבחו של הרב סבתו ונסענו לישיבת ההסדר במעלה אדומים. אכן פגשנו את הרב סבתו ואכן הרב ראוי לכל השבחים, אבל הרב התנצל שכבר יש בשיעור א' ארבעים ושניים תלמידים והוא באמת לא יכול להוסיף אפילו תלמיד אחד נוסף. לא עזרו תחינות והסברים. יצאנו משם. אבא במפח נפש, אני בתקווה - אולי בכל זאת חברון.

כיוון הנסיעה עורר תקווה, כביש 60 מדרום לירושלים, אבל הדרך המובילה לחברון היא גם הדרך לאלון שבות, לשם היו פניו של אבא, לישיבת הר עציון. אז לא ידעתי שהמרחק מהר עציון לשבי חברון גדול יותר ממספר הקילומטרים המפרידים בין צומת הגוש לחברון. הרב ליכטנשטיין בחן אותי. התקבלתי. מימיי לא ראיתי את אבא ממחרת לחתום על הוראת קבע כפי שמיהר לעשות ביום ההוא, ואחר כך רכש לי מסכת בבא מציעא שחורה וגדולה. עד היום היא בביתי ובעמוד הראשון: לה"ו, בחזקת ליאור אנגלמן ישיבת הר עציון, 052-28813. זה לא מספר נייד שגוי, זה היה המספר בבית בימים שבהם 052 היה אזור החיוג בכפר סבא, לא ייאמן. הוראת הקבע חתומה, שמי מתנוסס כבר על הגמרא, וכך נדמה היה לאבא וגם לי שהכול גמור, מנוי וחתום.

אוקיינוס של מילים

באמת ביקשתי לעשות את רצונו, ואפילו סיכמתי מילה במילה את השיעור הכללי של הרב ליכטנשטיין בעניין קניין מציאה מן ההפקר, אף שמן הסתם לא ירדתי לסוף דעתו העמוקה של הרב. בית המדרש הענק ושוקק החיים הרשים אותי ואפילו קבעתי חברותות, ואין ספק שארוחת הצהריים עלתה בכמה דרגות על מה שזכרתי משבוע הישיבה בשבי חברון. בכניסה לבית המדרש הייתה בריכת דגים, ואני באותם ימים חיבבתי מאוד דגי נוי (שנים אחר כך שאלתי את עצמי אם אין באהבת דגים סימני דיקטטורה, לאהוב יצורים שלא יכולים לענות לך), ניסיתי בכל מאודי להשתכנע שאני שייך למקום.

אחרי ארוחת הצהריים הלכתי לספרייה של הישיבה. חוויה מכוננת בחיי. אני זוכר את עצמי צועד בינות למדפי הספרים.

סטנדרט חדש בהתיישבות

אמנה
בקרנ"ש

פרסומי ישראל

אמנה
סטנדרט חדש בהתיישבות

www.home.amana.co.il

יאיר יעקבי
jacobi.y@gmail.com

סיפורה של ערפה

"אז מה עושים עכשיו?" היא שאלה אחרי כמה דקות, "מתי מגיע האוליגרך לשאת אותי לאישה?"

אחרי עיון נוסף במגילת רות הבינה ערפה שהיא תצטרך בכל זאת לעשות קצת יותר השתדלות ויצאה מביתה של חמותה כמו שעוזבים את הכותל, בהליכה לאחור עם הגב לדלת.

"יותר לא מפנה עורף!" היא קרצה לנעמי רגע לפני שהפילה אגרטה יוקרתי שעמד על מדף ליד הדלת. "החתן הטחון ישלם על זה מאמי, אל דאגה", היא הרגיעה את חמותה והלכה לשדה הקרוב ביותר שיכלה למצוא.

היא הסתובבה בשדה וליקטה שיבולים שמצאה תוך שהיא מכריזה בקול: "אוי, כמה קשה להיות אלמנה ענייה ומסתורית!"

"מי את?" ניגש אליה בסופו של דבר עמרם, בעל השדה.

"אני גיטתה של רות", היא ענתה.

"אה, את אחות של בועז".

"לא לא, אני ורות היינו נשואות לזוג אחים שמתו במגפה במואב".

"אה, את ערפה מהמגילה!" התלהב עמרם, "תעשי את הקטע שלך שאת מסתובבת עם העורף פליז, החברה פה ישתגעו על זה".

"לא תודה", היא ניסתה לשמור על נימוס, "אני פה כדי ללקט שיבולים במסתוריות".

"בכיף נשמה, רק קחי בחשבון שפה זה מטע של אפרסק", תיקן אותה עמרם, "אבל מה שעושה לך טוב. עכשיו תגידי, אני חייב לשאול", הוא המשיך, "מה חשבת כשהתחתנת עם מישהו שקוראים לו מחלון? שהוא יאריך ימים כאילו? איפה הראש שלך?"

"לא יודעת", התעצבנה ערפה, "אולי חשבתי שקוראים לו מחלון מלשון זה שהוא תמיד מוחל לאחרים".

"לא לא, זה מלשון מחלה בטוח, עובדה שהוא מת במגפה".

המפגש הזה בכלל לא היה רומנטי כמו שערפה ציפתה. היא הסתובבה והלכה בעצבים.

"הופה! הקטע עם העורף!" התלהב עמרם והלך לספר לחברה. בקיצור לא הסתייע איך שאומרים, הסיפור של רות היה כל כך אייקוני שכל ניסיון לשחזר אותו נדון לכישלון. אחרי שבועות של שיטוטים בשדות תבואה (וכמה מטעי אפרסק) ערפה כמעט הרימה ידיים. אבל יום אחד לקראת השקיעה ניגש אליה אחד הפועלים הזרים, פלשתי שהגיע להרוויח כמה שקלים ישראליים, ושאל אותה במבט מצועף אם תרצה לחזור איתו לגת אחרי שתיגמר העונה והוא יקבל את הדרכון שלו בחזרה מעמרם.

ערפה לא יכלה להרשות לעצמה להיות יותר מדי בררנית, ובינה לבין עצמה החליטה שכל עוד מדובר בצעד קדימה ולא בפנייה מביכה לאחור - הכול בסדר.

אז היא גרה בגת עם הפלישתי שלה ונולדו להם מלא ילדים ענקים. את אחד מהם, גוליית, היא גידלה באדיקות יתרה מתוך איוו פנטזיה פרועה שיום אחד אולי הוא יראה לדוד של רות מה זה.

הסוף, כמובן, לא הלך כמתוכנן, וגוליית קיבל את חלקו הנחל ההוא ישר לתוך המצח.

בהתחשב בנסיבות, ערפה קיבלה את זה די יפה.

לפחות הוא לא קיבל אותו לעורף, היא חשבה. ●

ערפה נפרדה מחמותה וחזרה לגור עם ההורים במועצה האזורית שדה מואב. היא המשיכה לעבוד כמרפאה בעיסוק תוך שהיא מקפידה להתנדב בקהילה ובגדול להיות הגרסה הכי טובה של עצמה שהיא יכולה להיות.

והכול באמת היה נחמד ונעים, עד שבוקר אחד היא שמה לב שכולם מסתכלים עליה מוזר, במין תערובת של רחמים ולעג. מישע מהמכולת היה היחיד שהיה מוכן לתת לה איזה רמז.

"קראת את המגילה האחרונה שיצאה בכנען?" הוא שאל, כאילו בתמימות.

אבל ערפה לא הייתה טיפוס קורא. היא הייתה בנאדם פשוט. כמה בבוקר, עובדת, חוזרת הביתה, משתחוה לכמוש ואודורב למיטה. אז מישע נתן לה עותק והזהיר אותה לא לקחת קשה.

ערפה קראה את מגילת רות וחשבה שהיא מתה. עזבו את זה שהיא יצאה הכלה הפחות מוצלחת, זה עוד מילא. אבל מי היה מאמין שלרות ישחק המזל ככה. להתחתן עם עשיר יהודי ושיצא ממנה מלך.

הטלפון מאמא של ערפה לא איחר להגיע.

"את משהו את!" היא אמרה בסרקזם, "לא יכולת להישאר קצת עם החמות שלך??? קצת קשה אז בורחים?"

"מה זה קצת קשה?" התעצבנה ערפה, "בעלי נפטר במגפה".

"בסדר, מה את מתחנתת עם מישהו שקוראים לו מחלון, מה ציפית שיצא ממנו, קולה?"

אמא של ערפה באמת הייתה משהו מיוחד.

"אבא רוצה לדבר איתך", היא המשיכה. ערפה גלגלה עיניים וגשמה עמוק.

"מה יש לך תגידי מה דפוק אצלך?" אבא התחיל בהכי רגוע, "לא יכולת להישאר עם נעמי? למה תמיד להסתובב ולברוח?"

"אבא קוראים לי ליטלי ערפה, מה חשבתם שיקרה כאילו", היא גלגלה את האשמה עליו, "אולי אם הייתם קוראים לי פרצופה אז הייתי נשארת".

בינה לבין עצמה הודתה ערפה שפרצופה היה בכל מקרה שם לא מוצלח גם אם הוא ההפך של ערפה, אבל אתם יודעים איך זה כשרבים עם ההורים, מדברים שטויות.

מפה לשם המצב שלה רק הלך והידרדר והיא הפכה לבדיחה של מואב.

בצר לה החליטה שאף פעם לא מאוחר להתחרט וארזה תיק, אמרה שלום לכמוש והתחילה לצעוד לכיוון בית לחם יהודה.

כמה ימים אחר כך היא דפקה על דלתה של נעמי, חמותה לשעבר.

"אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלני וכו'!" היא הכריזה בפאתוס, "עכשיו איפה החתן העשיר שלי?"

"תגידי מה יש לך את?" הגיבה נעמי כמו שכל בנאדם נורמלי היה מגיב, "חלאס נגמר הסיפור חמודה, תחזרי למואב".

"אבל אני רוצה להישאר איתך!" היא התעקשה.

"לא, את צריכה לחזור למואב", נעמי התעקשה חזרה.

"טוב בסדר", אמרה ערפה והסתובבה ללכת.

אחרי שנייה היא תפסה את עצמה והסתובבה שוב.

"לא לא, זה בדיוק מה שקרה בפעם שעברה", היא קלטה, "אני לא מפנה עורף יותר, אני רק הולכת קדימה, זהו", היא אמרה ונכנסה דוך לתוך הבית.

הטלפון מאמא של ערפה לא איחר להגיע. "את משהו את!" היא אמרה בסרקזם, "לא יכולת להישאר קצת עם החמות שלך??? קצת קשה אז בורחים?". "מה זה קצת קשה?" התעצבנה ערפה, "בעלי נפטר במגפה". "בסדר, מה את מתחנתת עם מישהו שקוראים לו מחלון, מה ציפית שיצא ממנו, קולה?"

חג שבועות שמח

הצטרפו ותוכלו לקבל חשבון ללא עמלות עו"ש
וגם הלוואה עד 120,000 ₪ בריבית פריים + 1%
עד 18 שנה וללא דמי טיפול

בנק יהב
הכי משתלם. הכי בשבילך.

לפתיחת חשבון

*2617

עמלות עו"ש: עמלת ערוץ ישיר ועמלת פקיד כמפורט בתעריפון הבנק. כפוף לתנאי הבנק. למצטרפים חדשים מעבירי משכורת/קצבה בסך מצטבר של 5,000 ₪ ומעלה. אפשרות לדחיית תשלום קרן ההלוואה בשנה הראשונה. ריבית מתואמת שנתיית 6.69%. ריבית הפריים = 5.50% נכון ל-21.5.26. כל האמור בפרסום זה נכון למועד הפרסום והבנק רשאי להפסיק או לשנות את התנאים בכל עת. מתן אשראי, שיעור הריבית, קביעת הביטחונות ותנאי האשראי נתונים לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק וכפופים למתן הסכמה לקבלת דו"ח אשראי, לביצוע חייוי אשראי ולהוראות הדין. ההטבות אינן תקפות לחשבונות עסקיים. אי עמידה בפירעון ההלוואה עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל.

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

נעשה ונישן

רק פעם אחת הייתה אחדות אמיתית בעם ישראל, והיא יכולה לחזור בשתי הזדמנויות: בבוקר חג השבועות, או אם יאיר גולן ינצח בבחירות

פעם אפילו הייתה פה מפלגה שקראו לה אחדות העבודה, שהתאחדה (!) עם מפלגות נוספות והפכה למפא"י, אחר כך למפלגת העבודה, והיום היא חלק ממפלגת 'הדמוקרטים' שמטרתה העיקרית היא לאחד את העם, כי ככה זה מפלגות, תמיד שואפות לאחדות, לכן קוראים להן מפלגות. אגב דמוקרטים ויאיר גולן, הם באמת יכולים לאחד את העם. כי דמוקרטיה במהותה מאפשרת לכל אחד לחיות על פי אמונתו ולהביע את דעתו בחופשיות, וזה מאוד פוגע באחדות. לכן 'הדמוקרטים' מתכננים לסגור את ערוץ 14 ואת מכינת עלי ולכפות על כולם אורח חיים ליברלי, שפירושו חופשי, שבו המנהיג הסמכותי חופשי לכפות על העם לציית לו בחופשיות. כמו אצל סטאלין, המאחד הדגול של ברית המועצות שבה כל אחד היה מאוחד בדעותיו עם המפלגה, ומי שלא לא היה.

החזון מנמנם בעמידה

אולי ככה הייתה האחדות בהר סיני, כשהקדוש ברוך הוא כפה עלינו הר כגיגית ואמר לנו: עכשיו אתם רק מקשיבים, לא שואלים ולא מתווכחים. לא עניין מובן מאליו כשמדובר ביהודים. אבל אחרי שהקולות והברקים הסתיימו משה נשאר על ההר ואנחנו חזרנו לעמק הלא שווה, ועד היום אין דבר כזה שמישהו יעביר שיעור בליל שבועות ולא יתעורר ויכות. גם אם נושא השיעור הכי בקונצנוס, תמיד מישוהו יקשה קושיות. אחרת לשם מה התכנסנו?

וטוב שכך, כי אילו כל הזמן היינו מסכימים זה לא רק היה משעמם, זה בעיקר לא היה מביא אותנו לשום מקום. בלי דיונים אין סופיים העם היהודי לא היה כותב את התלמוד, לא מגרש מפה את הבריטים ולא מפתח את כיפת ברזל ועוד כמה המצאות מסמרות שיער שאני לא יכול לגלות פה, פשוט כי אני לא יודע. מה שהורס את האחדות זה לא הוויכוחים אלא להפך, המחשבה הזדונית הזאת שאין מה להתווכח כי ברור שאנחנו צודקים. הבעיה היא לא בית הלל שחולקים על בית שמאי, הבעיה היא קורח ועדתו שלא מוכנים לשמוע מה יש למשה להגיד.

פעם היה פה ערוץ טלוויזיה אחד ושני ערוצי רדיו ששידרו בקול אחד, והייתה פה אחדות. כלומר לא הייתה, אבל חשבנו שכן כי דעות אחרות לא זכו לפתחון פה. היום יש בלי סוף ערוצים ורשתות חברתיות וטלגרם ווטסאפ ומה לא, ובכל זאת אנחנו לא כאלה מפולגים כמו שכל מיני אינטרסנטים מנסים לשכנע אותנו. אבל גם לא כאלה מאוחדים. אף פעם לא היינו. חוץ מאשר אותו רגע נשגב, למרגלות הר סיני.

לכן, מדי שנה בשנה אנחנו משחזרים את המעמד. זה קורה בחג השבועות, כשהשיעורים נגמרים והבוקר מגיע, תפילת שחרית מתחילה וכולם, כאיש אחד בלב אחד, נרדמים. ציפור לא מצייצת, שור לא גועה, אף אחד לא לוחש לחברו "תראה את בירנשטוק, איך הוא מתחנף לגבאי כדי לקבל שישי", וגם אם כן אף אחד לא שומע כי הציבור שקוע ב"נעשה ונישן". גם החזון מנמנם לו בין קריאת שמע לעמידה, הקורא טועה פה ושם ואף אחד לא מעיר לו, אפילו בירנשטוק לא שם לב שלא קוראים לו לשישי כי בחג יש חמש עליות. התפילה עוברת ברוגע, אף אחד לא אומר "נו, נו, נו", אף אחד לא מתלונן על המזגן, אף אחד לא מנהל בפאתי בית הכנסת מפעל הימורים לגבי הסיכויים שהחזון ישכח "יעלה ויבוא".

ובסוף התפילה, ממש אחרי "עלינו לשבח", משה הגבאי עובר בין המתפללים ומעיר אותם, וכולם הולכים הביתה כאיש אחד, בלב אחד, וחלום אחד: לישון.

ככה נראית אחדות אמיתית. ●

בתפילת שחרית, כאיש אחד בלב אחד, כולם נרדמים. אילוסטרציה

מהרגע שקמה המדינה כולם, כולל כולם, התאחדו מאחורי מנהיגותו של בן גוריון שרצה בקואליציה שלו את כולם, כולל כולם, לא כולל חירות ומק"י. ומי שלא היה לו פנקס אדום לא היה יכול לעבוד בשירות המדינה או סתם לקבל רישיון עסק, ואשכנזים לא התחתנו עם ספרדים ולהפך. יותר אחדות מזה?

אני שואל את עצמי איך זה היה שם, ליד הר סיני, כשאף אחד לא התלונן שמסתירים לו, מתנכלים לו, שהשבט השכן מקבל תנאים יותר טובים ושכל הבעיות זה בגלל המשיחיים/פרוגרסיבים/קנאים/פשרנים האלה שפשוט הורסים הכול. הרי עד אז, כמו שאומר המדרש, כל החניות היו בתרעומת ובמחלוקות. ייתכן שאפילו באותו בוקר נורא הוד, כשמשה רץ מאוהל לאוהל להעיר את בני ישראל ("פסוקי דזמרה כבר פספסתם, לפחות תגיעו לקריאת התורה!"), עוד נשמעו פה ושם טרוניות בנוסח "יש לו 600 אלף איש להעיר, למה הוא מתחיל דווקא עם השבט שלי?!". אבל מהרגע שכולם התייצבו בתחתית ההר ציפור לא צייצה, שור לא געה, אף אחד לא לחש לחברו "תראה את בירנשטוק, איך הוא תמיד נדחף ראשון כדי להתחנף לרב". כולם אמרו כאיש אחד בלב אחד "נעשה ונשמע", בלי להוסיף בשקט שהבעיה לא אצלם אלא אצל המשיחיים/פרוגרסיבים/קנאים/פשרנים האלה שעושים מה שהם רוצים ושומעים רק מה שבא להם.

זו, ככל הזכור לי, הייתה הפעם היחידה שבה הייתה בעם ישראל אחדות אמיתית. ואני אומר ככל הזכור לי כי לפי חז"ל כל הנשמות של כל הדורות היו שם, ונדמה לי שזה כולל גם אותי. אם כי הילדים שלי טוענים שהייתי שם פיזית כי אני נורא זקן, ואם אני לא זוכר זה רק מוכיח את הטענה שלהם. ומאז ועד היום, כולנו כמהים לאחדות. ברור לנו שכוחנו באחדותנו, שרק ביחד נצח, שאם לא נהיה מאוחדים פשוט לא נהיה פה. ובאמת הייתה יכולה להיות לנו אחדות מפוארת, אילו רק המשיחיים/פרוגרסיבים/קנאים/פשרנים האלה לא היו עושים הכול כדי לחבל בה. חבל.

אחדות המפלגה

ושלא תחשבו, פעם הייתה פה אחדות, לפני שאתם יודעים מי פילג אותנו. מתי הייתה אחדות? תמיד. למשל בימים שלפני קום המדינה, כשההגנה הסגירה אנשי אצ"ל ולח"י לבריטים ובן גוריון קרא לז'בוטינסקי "ולדימיר היטלר". טוב, אולי זו לא הדוגמה הכי טובה, אבל מהרגע שקמה המדינה כולם, כולל כולם, התאחדו מאחורי מנהיגותו של בן גוריון שרצה בקואליציה שלו את כולם, כולל כולם, לא כולל חירות ומק"י. ובגין הוביל הפגנות סוערות נגד הסכם השילומים עם גרמניה, ואמר ש"זו תהיה מלחמה לחיים ולמוות, היום אתן את הפקודה: דם!". ומי שלא היה לו פנקס אדום לא היה יכול לעבוד בשירות המדינה או סתם לקבל רישיון עסק, ואשכנזים לא התחתנו עם ספרדים ולהפך. יותר אחדות מזה?

אומרים שבמלחמת ששת הימים הייתה פה אחדות לשישה רגעים, אבל היא התפוגגה מיד עם תום המלחמה כשהתחילו הוויכוחים מה לעשות עם השטחים שכבשנו. זאת אומרת שחררנו. הוויכוח נמשך עד היום כי 59 שנה לא הייתה פה דקה של אחדות, להוציא אולי את ממשלת האחדות של פרס ושמיר שכל הזמן שמו רגל זה לזה אבל הצליחו לשבת שש שנים ביחד, הישג בלתי נתפס לעם שתמיד שרתה בו אחדות נהדרת, עד שכוכר אתם יודעים מי הרס אותה.

סליחה באמת על השאלה, אבל מתי היינו מאוחדים? בקונגרס הציוני של הרצל? במאבק בין חסידים למתנגדים? במרד הגדול (ד"ש מבר קמצא)? אולי כשממלכת ישראל התפצלה מממלכת יהודה? כששבט ובולון ושבט נפתלי נלחמו בסיסרא ושאר השבטים לא באו לעזור? כשהאחים מכרו את יוסף לישמעאלים? מתי, למען ה', מתי הייתה לנו אחדות? היום אחדות זה שם של מאפיייה בחיפה. ושבט בבני עקיבא. יש גם בתי כנסת שנקראים על שם אחדות ישראל וצ"ל.

SAVE
THE
DATE

פסטיבל הדובדבן

חגיגה ישראלית בגוש עציון

ד' סיון-י"ח תמוז
20.5-3.7

פעילות קטיף עצמי במהלך חודש יוני
ובסופי השבוע שווקי איכרים
והופעות מוזיקה חיה לכל המשפחה.

חקלאות · יצירה · תרבות מקומית

דו-שימוש בקרקע חקלאית

K-Power Energy מציעה פתרונות אנרגיה מתחדשת לחקלאים ומקדמת עבורכם הכנסה כסיבית ויציבה מ"דו-שימוש", ללא השקעה!

רוצים לדעת כמה השטח שלכם שווה? דברו איתנו:

office2@k-power.co.il • 074-7308000

הכנסה נוספת ממבני משק!

K-Power Energy מציעה פתרונות אנרגיה מתחדשת לבעלי מבני משק, הכנסה נוספת מ"דו-שימוש", ללא השקעה מצידכם!

office2@k-power.co.il • 074-7308000

שאלה הוא

מה עושים ברגעים הקשים של הטבח בשדרות, איך מתמודדים מול סחף של "דוקיום" עם ערביי עכו, וכיצד תתפקד אישה דתייה יחידה במעבדה באוניברסיטת בן גוריון? נשות אברכים משלוש ישיבות ברחבי הארץ משתכחות בסיפורן האישי, ובצמתים שבהם לימוד התורה של הבעל העניק גם להן כוח לעשות את הבחירות הלא מובנות מאליהן

אוריה שילת // צילומים: מירי שמעונוביץ

"אנחנו מרגישים באיזשהו אופן סגולי
שאנחנו נותנים פה את הכוחות
לכולם". מימין לשמאל: הודיה תורג'מן,
רות בורנשטיין ושלומית חלקיה

זה נשמע מאוד דרמטי, אבל אני באמת לא יודעת איך היו החיים שלי נראים אם בעלי לא היה לומד תורה כל כך הרבה שנים, קשור לתורה וקשור לרבנים, השימוש של תלמידי החכמים, שבעיניי הוא חלק מאוד מהותי בלימוד תורה, זה משהו שמתווה את הדרך". על הדברים הללו חתומה שלומית חלקיה, אברכת בעלת קילומטראז' מרשים בישיבה הגבוהה בעכו. אבל דומה שגם חברותיה למפגש הייחודי שהתכנס בשביל גיליון חג השבועות של 'בשבע', היו חותמות על אותן מילים.

את שלוש הנשים המרשימות הללו, שהתאספו מקצוות הארץ, פגשתי לשיחה שכולה עוצמה נשית ומסירות לתורת ישראל. למרות שחשיפה בפני הציבור רחוקה מאוד מהעדפותיהן בדרך כלל, הן ניאותו להתראיין לכבודה של תורה ולחיוזוק כל המשפחות בצינות הדתית שבחרו ובחורות כל יום בחיי אברכות.

רות בורנשטין (35), נשואה לנועם, אברך בישיבת 'הר המור', ואמא לשמונה ילדים, הגדול בדיק חג בר מצווה והקטן בן חודשיים, "אני מקווה שהוא לא יפריע יותר מדי לריאיון", היא אומרת בשעשוע. אם לא די ברוזמה המרשים עד כה, היא גם דוקטור לביי-אינפורמטיקה ומשמשת כיוזמת ומנכ"לית שותפה בפורום 'תורתם אומנותן' שמאגד את נשות האברכים בצינות הדתית.

שלומית חלקיה (37), נשואה לאוריה, אברך בישיבה הגבוהה 'חיי עולם' בעכו. "יש לנו שבעה ילדים, שיש איתנו כאן בארץ, ויש לנו בן שנפטר לפני עשר שנים, שהיה אמור להיות היום בן 13 וחצי", היא מספרת. הבכורה בת 15 והקטן בן שנתיים. בהכשרתה היא מטפלת רגשית, ומשמשת גם כרכזת קהילה בישיבה.

הודיה תורג'מן (32), נשואה לשניר, אברך בישיבת 'אפיקי דעת' בשדרות. "יש לנו חמישה בנים, הגדול בכיתה ב' והקטן בן שנה". במקצועה היא עובדת כאחות IVF בבית החולים ברזילי באשקלון, ובין לבין יוצרת סדנאות וזוגיות בהשראת המקדש.

הסיירת של עם ישראל

"סיימתי את הפוסט־דוקטורט ממש לפני הלידה של הקטן", מספרת רות בורנשטין, "את התואר הראשון למדתי במכון טל, את התואר השני בבר אילן, את התואר השלישי בבן גוריון ואת התואר הרביעי באוניברסיטת אריאל". בצניעות ובפשטות מתארת רות, אמא לשמונה ואשת אברך, את הקריירה האקדמית המרשימה שלה, כאילו זה הדבר הכי רגיל שיכול להיות. "התחתנתי באמצע שנה ב' של התואר הראשון, בשנה ג' ילדתי, ממש לקראת סוף התואר. בביו-אינפורמטיקה עובדים בעיקר על המחשב, ככה שזה מאוד גמיש ואת רוב הלימודים עשיתי מהבית, כשהילדים במסגרות או כשהם ישנים", היא מתארת.

ואיך מתפרנסים כשאמא בקריירה אקדמית ארוכה ואבא בקריירה רוחנית?

"בביו-אינפורמטיקה ומדעי החיים, מי שממשיך לקריירה אקדמית מקבל מלגת מחייה. אומנם לא מלגה גבוהה, אבל יש את זה", עונה רות וממשיכה: "במקביל גם התחלתי ללמד במכללת הדסה בירושלים, לימדתי שם עשר שנים, בהתחלה כמתרגלת ואחר כך כמרצה".

"בדוקטורט בבן גוריון הייתי ממש חריגה בהכול", היא מציינת בשעשוע ומסבירה: "חוץ ממני, כולם במעבדה היו גברים חילונים לא נשואים. אני הייתי הפוך בהכול - גם אישה, גם דתייה, גם נשואה וגם עם ילדים. הרגשתי שזה נותן להם את האפשרות להכיר איזשהו ע"ב שהם לא מכירים, הודמנות להיכרות אמיתית, ושמתחית בזה.

הרגשתי שהם גילו מהמפגש הזה משהו שהם לא היו יכולים לדעת או להבין בדרך אחרת".

את חושבת שחסרה במגזר שלנו ההכרה הציבורית במשפחות האברכים?

"אני לא צריכה את ההכרה הציבורית", היא עונה, "זו לא הנקודה. אני מרגישה שיש לנו זכות עצומה. באיזשהו מקום אנחנו הסיירת של עם ישראל. גם בסיירת בצבא עובדים הכי קשה, אבל ברור שזה איזשהו כוח מניע חזק שמושך את

מספרת. "הקימו שם בסיס מאולתר באולם ספורט או במרכז הקהילתי. אחרי תקופה מסוימת, דודה של בעלי החליטה שהיא נוסעת לבקר אותו ועוד כמה מבני המשפחה שהיו מוצבים בצפון", מתארת רות וממשיכה: "היא אספה חבילות מכולם ועלתה צפונה. היא נסעה ועברה בין כולם, ביקרה כל אחד, מסרה לו חבילה, ואז כשהגיעה לבסיס של בעלי היא אומרת לי: 'הגעתי לאיפה שכל החיילים ואני לא מוצאת אותו, אני מנסה להתקשר אליו

הודיה תורג'מן, אברכת בישיבת ההסדר בשדרות: "פתאום אפשר לראות התרוממות של עם ישראל. מאיפה מגיע הכוח, מאיפה יש את הרוח הזאת? האירועים האלה גורמים לי להרגיש שבעצם כל העמל היומיומי הזה על הוויות אביי ורביא בסופו של דבר מניע דברים שאנחנו לא רואים פיזית בעיניים, אבל לשם זה מתנקז - אל הרוח שמובילה את עם ישראל"

והוא לא עונה, מה אני עושה?" ממש התפחדתי, כי היא טרחה להגיע עד אליו עם חבילה מפנקת. ואז הבריק לי רעיון, ואמרתי לה: 'תקשיבי, אולי תחפשי את בית הכנסת של המושב, יש מצב

שהוא לומד שם'. היא חיפשה את בית הכנסת, ואכן מצאה אותו יושב שם לבד ולומד בלי הפלאפון. כל דקה שיש לו ללימוד מחושבת ומנוצלת".

תורה שזוקפת קומה בעכו

שלומית מבקשת בבדישנות להוסיף על דבריה של רות: "צריך להוסיף רוח, ורוח גדולה כמה שיותר, זה מה שאנשים מחפשים, זה מה שהעם רוצה ולשם העם מכוון בכל השכבות ובכל התחומים - גם אנשים שנראים הכי הכי רחוקים. זה משהו שאני פוגשת המון בעכו, איפה שאני גרה".

שלומית נטלה חלק במיזם של פורום 'תורתם אומנותן' שבו אברכיות מעבירות שיחות לשמיניסטיטיות ולבנות מדרשה. "זה נתן לי פתאום פרספקטיבה על החיים שלי ועל הדרך שעברתי בתוך האברכות", היא משתפת וממשיכה: "אני לא יודעת אם עד לאותה שיחה הן בכלל נחשפו למה המשמעות של להיות אברכית, ואם זה בכלל היה בעיניהן אופציה מכל האופציות שהן חשבו עליהן, חוץ מלהתחתן עם בוגר סיירת או עם מישהו בקבע, שזה כאילו ההייליטס בציבור שלנו, ולשם כולן שואפות. אני לא מזלזלת בזה לרגע כמוכן, זה סופר חשוב ומשמעותי, אבל הרגשתי שלרגע הייתה לי הזכות לחשוף בפניהן את המקום הזה של מה זה להיות חלק ממי שבונה את הרוח של עם ישראל".

"אני מגיעה בעצמי מבית מאוד תורני. גם אחרי שסיים את לימודיו בישיבת ההסדר, אבא שלי ממש הקפיד כל השנים ללמוד דף יומי, וללמוד איתנו תורה והלכה, ככה שהאווירה הזאת הייתה ממש הבסיס של הבית, עד היום", שלומית מתארת, "למדתי במודרשת שירת חברון בקריית ארבע, ושם נחשפתי לעולם הזה של מה זה להיות תורה בתור משפחה לאורך זמן. שם התקבלה אצלי ההחלטה שככה אני רוצה שהחיים שלי ייראו".

"אני לא יודעת איפה הייתי היום בלי החיבור הכל כך עמוק הזה לתורה. גם אני למדתי במדרשה, וגם אחרי אני משתדלת ללמוד בעצמי, יש שנים שיותר ויש שנים שפחות. אבל החיבור לתורה דרך הלימוד של בעלי, שהוא תמידי, בכל רובד ובכל פרט בחיים - זה פשוט משהו שהוא משנה חיים", היא קובעת ומפרטת: "אני מאוד מרגישה את זה על הילדים שלי, כל אחד בגילו ובדרך חינוכו. אני מרגישה את ההתפשטות של זה ואת האדוות שזה יוצר. גם בקהילה שלנו בעכו, החיים שלנו בעיר שהיא מעורבת - איך מתבטא היחס שלנו לשכנים בבניין שהם ערבים, השיעורים שבעלי מעביר בבתי הכנסת שעוד נשארו פתוחים בעיר, יש לזה המון מעגלים".

במהלך הדרך הארוכה אל 16 שנות אברכות, חוו בני הזוג חלקיה לבטים. שלומית מספרת: "כשהיינו עם שלושה ילדים, והקטן היה רק בן שבוע וחצי, בעלי התגייס לתותחנים במסגרת 'הסדר מרכז'. לחצו עליו לצאת לקצונה וזה גם באמת מתאים לו מאוד. התלבטנו בתור משפחה, ואני אמרתי לו 'תשמע, אני איתך במה שתחליט, כי הלימוד מאוד חשוב וגם צבא זה מאוד חשוב'. ידעתי שהוא יכול להיות מפקד טוב, והוא יכול גם להביא את הרוח הזאת לצבא. הוא התייעץ עם הרבנים בישיבה, ובסוף החליט לחזור אחרי סוף השירות בלי להמשיך הלאה לקצונה. בסוף כל ימי המילואים שהוא עשה במלחמה הזאת כבר קרובים לכסות את המשך השירות שהוא תכנן אז", היא מוסיפה בחיוך.

לפני עשור, כשהייתם זוג אברכים צעירים, איבדתם את משה ז"ל שנפטר באופן פתאומי בגיל שלוש וחצי. את מרגישה שחיי התורה נתנו לכם כלים להתמודד עם האובדן?

"כשהבן שלנו נפטר באופן פתאומי, בעלי למד בשיבת הר המור", שלומית מספרת. "הרבנים בשיבה ליוו אותנו באופן אישי, היו זמינים וענו על כל השאלות שהיו לנו בעקבות המשבר הזה. יכולנו לבוא לרב ופשוט לשבת ולבכות אצלו, בלי לדבר יותר מדי", היא מתארת וממשיכה: "הרגשתי שהקשר הזה בנה אצלי את התפיסה של מה זה אובדן ומה זה מוות ומה זה חיים, ואיך הקשר שלי עם הקדוש ברוך הוא נבנה בתוך הסיפור הזה שאנחנו עדיין בתוכו. כי ילד שנפטר זה לא משהו שעובר, גם אחרי עשר שנים, זו דרך וזה מסע שאנחנו עוברים. אני יכולה לומר שאם לא הייתי קשורה לתורה, ואם בעלי לא היה לומד תורה ומחובר לרבנים שלו, אני לא יודעת איפה הייתי היום. יכול להיות שהייתי בדיכאון ולא הייתי מצליחה להביא את עצמי לשום מקום בחיים. החיבור לתורה והחיבור לנצח לא עשה את זה קל יותר, אבל הוא נתן לזה משמעות, שאותי ממש הצמיחה".

למה בחרתם דווקא בשיבה בעכו?

"הגענו לעכו בעקבות אירועי 'שומר החומות'. גרנו אז בשעלבים, כי בעלי למד אז בכולל דיננות שם. הרב יעקב דנה, ראש הישיבה שלנו בעכו, לימד את בעלי לפני כן בשיבת 'מעלה אליה' בתל אביב, והוא קרא לנו להיות שותפים בבניין קהילת הישיבה בעכו", שלומית מתארת ומוסיפה על החיים בלב האזור הכי ערבי של העיר עכו: "עשיתי שירות לאומי בלוד בדיוק בשכונות שאחר כך היה בהן שומר החומות. הסתובבתי שם, הכרתי את כל האזורים ואת כל הרחובות שדיברו עליהם, זה היה ממש כור מחצבתי. עכו היא בכלל עיר שעושים עליה פיילוט להיות לא 'עיר מעורבת' אלא 'עיר משותפת', שערים ויהודים גרים בה בהרמוניה ודו קיום כזה פסטורלי", היא מתארת את הרוח המנשבת.

"אני מרגישה שבקטע הזה אפשר ממש להתבלבל ולחשוב שהערבים שלנו בעכו הם ערבים אחרים, משכילים, עורכי דין, רופאים. בסוף אני מרגישה שגם פה המבט של התורה הוא חשוב, כי כמו שבעלי אומר - אין לנו ויכוח עם מוחמד ופטמה, אנחנו פה במאבק של עם בעם. אם יש משהו פרטי שמוכן להכיר במדינת ישראל ולהיות אורח נאמן, מה שנקרא גר תושב, אין לי שום בעיה ספציפית איתו. אני פשוט יודעת שלכולם פה יש שאיפות לאומיות, וזה מה שהם באו לעשות. וזה מאוד מדייק אותנו, כי באמת יש הרבה מיוזמים שמנסים לרתום ולומר 'בואו תחיו ביחד'. גם איפה שאני עובדת, זה מאוד משותף, חצי מהמטפלות הן בכלל ערביות וערבית היא השפה שאני שומעת מסביבי".

שלומית מדברת על השליחות התורנית של להוביל עמדה ברורה: "אפילו כשאני הולכת ברחוב - חשוב לי מאוד ללכת בזקיפות קומה, למרות שאני לא בן אדם כזה זקוף. אני אומרת לעצמי: 'את עכשיו בתפקיד, את יהודייה וזה מה שאת צריכה לשדר'. אני חושבת שהתורה מאוד מיישרת, אפילו בברכות התורה אומרים: 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' - זה מאוד ברור, אי אפשר להתבלבל במה אנחנו עושים פה, ולחשוב אולי בעצם כן אפשר לעשות כל מיני שט"פים ואז

שלומית חלקיה, אברכית בשיבה הגבוהה בעכו: "ילד שנפטר זה לא משהו שעובר, גם אחרי עשר שנים. אם לא הייתי קשורה לתורה, ואם בעלי לא היה לומד תורה ומחובר לרבנים שלו, אני לא יודעת איפה הייתי היום. יכול להיות שהייתי בדיכאון ולא הייתי מצליחה להביא את עצמי לשום מקום בחיים. החיבור לתורה והחיבור לנצח לא עשה את זה קל יותר, אבל הוא נתן לזה משמעות"

נקבל הרבה כספים שיהיו לנו לפעילויות ולתרבות. אני נמצאת בכל הקישקע הזה בתור רכזת קהילה, ואני יודעת מה אתה יכול לקבל כשאתה מוכן להיות חלק מכל מיני מיוזמים. אבל תפקידנו לבוא ולהגיד: 'לא, אנחנו פה, אנחנו מוארים באור של התורה ואנחנו רוצים להאיר אותו החוצה'. וככל שהזמן עובר גם מרגישים את זה ברחוב, כשעוד ועוד משפחות מצטרפות אלינו. לדוגמה, כשאנחנו יוצאים בערב שבת מהישיבה וכל המשפחות הולכות יחד עם בגדי שבת באמצע הרחוב, שמלא בחנויות פתוחות ומוזיקה בערבית - זה פשוט משנה את כל האווירה", היא מסכמת.

הישיבה חוזרת ראשונה לשדרות

הודיה מצטרפת לשיחה ומשתפת בסיפור שלה. "חשבתי לפני השיחה מה אני רוצה לומר, והחלטתי שהכי חשוב לי זה להעביר מה זה להיות קשור

לתורה באופן יומיומי במסירות. ומבחינתי מסירות היא שכל כולך וכל ליבך בדבר הזה, בכל רגע נתון המחשבה שמובילה היא 'איך אני מתחבר לדבר הזה'. קשה מאוד לאנשים להעריך משהו שלא רואים ולא מבינים את התרומה שלו באופן מוחשי. נניח מילואים מאוד קל להבין, כי כאשר בן אדם מתייצב להגן על המדינה, הצד השני של המשוואה הוא שיש ביטחון. זה ברור לכולם כי רואים את זה בעיניים.

"בלימוד תורה אין איזון משוואה שאפשר לראות דרכה את התוצאה באופן ברור ומיידי. אין פה משוואה של סבירות, של כפל או חיבור, אין פה שום דבר שרואים", היא ומסבירה, "אבל לנו יש ידיעה פנימית שאנחנו משקיעים במשהו שמניע את הרוח של עם ישראל, ופתאום אפשר לראות התרוממות של עם ישראל. מאיפה מגיע הכוח, מאיפה יש את הרוח הזאת? האירועים האלה גורמים לי להרגיש שבעצם כל העמל היומיומי הזה על הוויות אביי ורבא - בסופו של דבר מניע דברים שאנחנו לא רואים פיזית בעיניים, והם משפיעים על האומה ועושים עבודה שאנחנו לא רואים אותה ולא מבינים בעולמות האלה, אבל יודעים שלשם זה מתנקז - אל הרוח שמובילה את עם ישראל. זה מקביל והולך יד ביד עם כל הצרכים הפיזיים והחומריים שלנו פה, כמו כבישים סלולים, ביטחון, רפואה, הייטק וכו' - זה משפיע על כל התודעה של העם".

הודיה ממשיכה ומתארת: "בעלי חוזר שמח כל כך מהישיבה, ולפעמים אני שואלת את עצמי: איך הוא כזה שמח? מאיפה? אבל אני מרגישה שהוא שמח בדבר הזה שהוא עושה, אז למה שאני לא אתן לו את זה, למה שאני לא אתן את זה לעם ישראל? למה שאני אפסיד את זה בגלל כסף, או כל מיני תירוצים אחרים? ככה הייתי רוצה שיסתכלו על

זה. וגם באופן כללי, שכל אדם יהיה לו את החיבור לתורה. מה, זה רק שלנו? ברור שלא. כל אדם שמתחבר לתורה - מתחבר לנצח, הוא נהיה אדם יותר טוב, יותר מוסרי".

ואיך מחזיקים בחיים של אברכות לטווח הארוך? "אני רוצה לעשות את זה. אני רוצה לאפשר לו לשבת וללמוד, אבל לי ולבעלי יש כלל קבוע: כשקשה לי, אני קוראת לך ואתה בא. אני עושה את זה בשמחה, אבל כשאני רואה שזה קשה לי, אני מיד קוראת לו, כי אני רוצה לרוץ על זה לאורך זמן. לא רוצה לשחק אותה גיבורה לשנה-שנתיים, ואז להגיע למצב שנגמרתי ואני לא יכולה יותר".

אירועי טבח שמחת תורה בשדרות בוודאי השפיעו עליכם ועל כל קהילת הישיבה. איך התמודדתם עם זה?

"באותה שבת של שמחת תורה היינו בבית. התחילו מטחי הטילים והאזעקות, וישר הבנו שזה לא עוד ירי רגיל מעזה. השמועות התחילו להגיע, הבנו שצריך להסתגר בבתים והדלקנו פלאפון אחד למקרה שיהיה מצב חירום", הודיה מתארת.

"המחשבה שמובילה אותנו תמיד והובילה אותנו גם באותה שבת היא מה הקדוש ברוך הוא מצפה מאיתנו לעשות, איך התורה מנחה אותנו בתוך זה. באותה שבת אמרנו: התורה רוצה שנשמח איתה. אפילו שיש את כל הכאוס מסביב, אם נראה להם פחד או חרדה, זה לא יסיף שום דבר טוב. אז קראנו לילדים, הם רעדו ולא כל כך רצו לאכול. אמרנו להם: 'בואו נרקוד ביחד', שרנו את השירים של שמחת תורה ורקדנו יחד, וכשהיה צבע אדום לקחנו אותם לממ"ד. ככה המשכנו כשכל דקה יש צבע אדום ושומעים צעקות ויריות מהרחוב. למרות הכול, אמרנו להם שאנחנו רוצים לשמוח בשמחת תורה כמה שאנחנו יכולים, הוצאנו חטיפים וניסינו כאילו לשמור על אווירה של חג", היא מספרת על מאורעות אותה היום.

ביום ראשון בצהריים הבינה משפחת תורג'מן שצריך לארוז הכול ולצאת מהעיר. הם נסעו צפונה בדרכים צדדיות והגיעו להוריו של שניר בעכו, ובהמשך למלון ודירה ביישוב הושעיה שאירח מפונים מהדרום: "התפנינו משדרות אחרי יום וחצי. כשיצאנו מהבית אמרנו ממש 'על החיים ועל המוות', אבל חייבים לצאת מפה כי כבר אין מים ואין חשמל, ואף אחד לא בא. הבנו שאין ברירה, זה או להישאר כאן ולהסתכן או לצאת ולהסתכן".

"גם כשהיינו מפונים בהושעיה, בהתחלה במלון ואחר כך בדירה ששכרנו שם, היה לנו חשוב מאוד לשמור על הסדר של הלימוד. בהמשך הגיעו עוד משפחות מהקהילה של הישיבה והתפתח איזשהו סדר לימוד יותר שגרתי, גם בתוך חוסר השגרה", היא מבקשת להדגיש.

"ראש הישיבה הרב פנדל חזר די מהר לשדרות. המקום הראשון שחזר בעוטף עזה היה שדרות, התלמידים חזרו ממש אחרי חודשיים וחצי. והיו דיונים בכל הקבוצות: 'מה זאת אומרת? למה הוא חוזר? הוא מראה שאנחנו מקבלים את המצב הזה', ואם הרב פנדל יחזור אז יגידו שאם ככה, כנראה שהכול כבר בסדר", הודיה משתפת בדיונים, ומסבירה את הרצינות: "זו גישה שאומרת: 'אנחנו רוצים להמשיך את החיים, אנחנו רוצים להביא את התורה - התורה היא זו שמגיעה ראשונה ואחריה כל שאר התושבים'. ובאמת זה מה שהיה. הישיבה חזרה ראשונה, ולאט לאט הגיעו עוד ועוד אנשים. הרעיון היה שאנחנו נפתח את זה כי יש לנו אמירה - אנחנו לא מפחדים, לא מתכוונים להתקפל מפה, אנחנו חוזרים לכאן וניישב את המקום יותר ויותר. אנחנו חוזרים כבר בחודש אדר, מיד כשנתנו אפשרות למשפחות לחזור לעיר, להמשיך מאיפה שהפסקנו, מתוך התורה". ●

יד ושם פופ

עם פאות מסולסלות ולבוש חסידי מלא, החזן־זמר האמריקני שלום (שולם) למר כבש במות ברחבי העולם, הגיע עד הבית הלבן וחתם על חוזה נחשק עם ענקית המוזיקה האמריקנית יוניברסל ♦ איך מגיע חסיד בעלז לשיר קאברים מתוך 'עלובי החיים', 'נסיך מצרים' וגם שירי חנן בן ארי, בלי לפגום בזהותו הדתית? למר מגלה את הנוסחה שגיבש עם רבותיו, ומדבר גם על הרגעים שמרגשים אותו יותר מכל הופעת ענק

אבנר שאקי // צילום: מירי שמעונוביץ

רגע לפני תחילת פגישתנו, בעת שסקרתי את העוברים והשבים בלובי של מלון מצודת דוד בירושלים, דמותו של שלום למר נראתה בעיניי דומה עד מאוד לשאר הגברים שנכחו באותה העת במקום. במבט ראשון למר נראה כמו עוד אברך חסידי שיצא לרגע מהשטיבל בבורו פארק. פאותיו המסתלסלות, החליפה המוקפדת, הכיפה הקטיפתית השחורה והחויך הביישני - כולם משדרים שמרנות חסידיית קלאסית. אבל ברגע שהוא פותח את פיו, בשיחתנו ובעיקר על הבמות, הרושם משתנה באחת. קולו של למר, העדין, העוצמתי והגבוה, חוצה יבשות, מגורים ושפות, ובזכותו קטף הישגים ייחודיים שאף אומן יהודי לא זכה בהם לפניו: לחתום על חוזה הקלטות בלעדי בענקית המוזיקה העולמית 'יוניברסל', להופיע בבית הלכן מול נשיא ארצות הברית, וכל זאת תוך שמירה בלתי מתפשרת על קלה כחמורה, על פאותיו ועל המבטא היידישאי העמוק.

"יוניברסל? זו בטח מתיחה"

מסעו של שלום למר - המוכר בשם הבמה "שולם" - התחיל בבורו פארק, בלב הפועם של יהדות ארצות הברית. הוא נולד כבן הזקונים למשפחה בת שמונה ילדים של חסידי בעלז, בבית שבו למוזיקה היה תפקיד חשוב. אביו, שנפטר לפני כשנה וחצי, היה חובב חזנות מושבע. "אבא היה לוקח אותנו להופעות חזנות מגיל אפס", נזכר למר. "זה לא היה רק בילוי לילדים, זו הייתה חוויה רוחנית מעצבת. היינו יושבים שם, ילדים קטנים בתוך אולם מלא מבוגרים, ומקשיבים בדריכות לכל רעידה בקול של החזן. אבא רצה שנבין שיש במוזיקה משהו שהוא מעבר לצליל הטכני - יש בה נשמה, יש בה תפילה".

השורשים המוזיקליים של המשפחה עמוקים מאוד, והם לא נעצרים בשולם. אחיו הגדול, יענקי למר, הוא כיום אחד החזנים המוערכים בעולם. בשביל שולם הקטן, יענקי היה המודל לחיקוי, המנטור והמורה הראשון. "למדתי ממנו כמעט הכול", הוא אומר בפשטות. "הייתי מקשיב לו מתאמן בבית שעות על גבי שעות, מנסה לחקות את הירידות והעליות שלו, את הדרך שבה הוא מחזיק את הנשימה ברגעים הדרימטיים". למרות הכישרון הבולט שהפגין כבר בילדותו, למר מספר שסבל מחוסר ביטחון עצמי. "אמרו לי שאני שר יפה, שמעתי את המחמאות מהחברים בחיידר וידעתי שאני שר יפה, אבל לא חשבתי שאהיה זמר. מבחינתי אז, להיות זמר זה משהו שקורה לאנשים אחרים, לא לי. חשבתי שאהיה איש עסקים רגיל ששר להנאתו בערב שבת".

השנים ביישיבת בעלז והתקופה שעשה ביישיבת מיר בירושלים עיצבו את עולמו הרוחני והעניקו לו את המטען האמוני שמלווה אותו עד היום. בתוך עולם הישיבות, המוזיקה מצאה את דרכה אליו בדרכים עקיפות. הוא החל להשתלב במקהלות מקצועיות, עבד עם מנצחים בעלי שם כמו מונה רוזנבלום, משה רוט ודודי קאליש, ולמד את רזי העבודה הקבוצתית וההרמוניה הווקאלית. כשחזר לארצות הברית לאחר גישואיו, פנה למסלול חיים נורמטיבי לחלוטין של אברך בבורו פארק: הוא החל לעבוד כאיש מכירות בחברת סטארט-אפ טכנולוגית. המוזיקה נשארה תחביב לשעות הפנאי, בעיקר דרך מקהלת 'שירה' היוקרתית בברוקלין, שם החל שמו לעבור מפה לאוזן כמי שמסוגל לבצע קטעים קוליים מורכבים במינימום מאמץ ובמקסימום רגש יהודי אותנטי.

"מאז המלחמה הלב שלי נמצא בישראל". למר עם חיילים

לפגישה כשהוא נחוש בדעתו: הוא לא הולך למכור את נשמתו תמורת שום חווה, נוצץ ככל שיהיה. "הבהרתי להם מהרגע הראשון שאני יהודי מאמין, חסיד בעלז, והזהות הזאת קודמת לכל קריירה", הוא משחזר. המשא ומתן נמשך שבועות ארוכים, אך באופן מפתיע לא הכסף היה מוקד הוויכוח, אלא העקרונות. למר הציב תנאים חסרי תקדים לאומן בדרג כזה ביוניברסל: שום הופעה בשבתות או בחגי ישראל, שום שירת נשים על אותה במה, והקפדה יתרה על אופי המקומות שבהם יופיע. בחווה הוכנס סעיף ייחודי שזכה לכינוי "סעיף המצפון", המאפשר ללמר לבטל כל פרויקט או הופעה אם הוא מרגיש שהדבר פוגע בערכיו הרוחניים, בלי שיצטרך לספק הסבר טכני.

החתימה ההיסטורית הפכה אותו לזמר החסידי הראשון שזוכה לגיבוי מלא של מעצמת מוזיקה עולמית. בשלב הזה ללמר כבר היה אלבום חסידי שהצליח, הנושא את שמו - 'שולם', אך הפרויקט הראשון תחת יוניברסל היה האלבום 'The Perfect Dream', שכלל שילוב מרתק של שירים מקוריים לצד קאברים לשירים לועזיים בעלי מסר חיובי ואוניברסלי. בשביל למר זו הייתה התנסות חדשה ומאתגרת. הוא היה צריך ללמוד איך להנגיש את קולו לקהל רחב שלא מכיר את העולם היהודי, בלי לאבד את ה"יידישע חן" הייחודי

"לפני שהתחלתי לשיר שירים לועזיים, הלכתי להתייעץ עם הרב שלי. ישבנו שעות ארוכות, הסברתי לו את הכוונות שלי, את סוג השירים שאני בוחר - שירים של תקווה, של אמונה בכוח עליון, של ערכים אנושיים טובים. הוא נתן לי את ברכתו ואמר לי: 'שולם, אם אתה יכול להביא אור למקומות חשוכים בעזרת הקול שקיבלת, זו השליחות שלך בעולם'"

שלו. ההצלחה הייתה מיידית. למר החל להופיע באולמות הקונצרטים המכובדים ביותר, כשהוא עומד על הבמה בבגדים חסידיים מלאים מול קהל שרובו המכריע אינו יהודי. "בכל פעם שאני עולה לבמה כזאת, אני מרגיש שאני מייצג משהו גדול הרבה יותר מעצמי", הוא אומר. "הרגשתי שאני מראה לעולם שיהודי יכול להיות מקצועי ומוערך, ובו בזמן להישאר נאמן לחלוטין לשורשים ולמראה שלו".

ההכרה העולמית לא איחרה לבוא, והיא הגיעה עד למפתן הבית הלבן. בתקופת כהונתו של הנשיא המכהן, דונלד טראמפ, הוזמן למר להופיע באירועי חנוכה הרשמיים, שם ביצע את 'God Bless America' בשילוב מרגש של אנגלית ויידיש. "זה היה מעמד מלכותי ומחייב", הוא מספר, ואף חושף שקיבל מכתב הוקרה אישי מהנשיא לאחר ההופעה. בנוסף לכך למר הופיע גם לצד ענקי מוזיקה כמו אנדראה בוצ'לי, שיתוף פעולה שדרש ממנו התאמות טכניות ורוחניות. "בוצ'לי הוא אדם מדהים ומקצוען אמיתי. עמדנו שם, שנינו, ודיברנו על הכוח של המוזיקה לחבר בין עולמות. הוא כיבד מאוד את העובדה שאני שומר כשרות ולא מופיע בשבת. בתעשייה העולמית, כשאתה עומד על העקרונות שלך בצורה מכבדת ולא מתנצלת, אנשים מעריכים אותך פי כמה".

לבצע את הפיוט 'חד גדיא' בנוסח החזן מוישי אושר, כבר מצווה שהופיע בה. הביצוע הועלה ליוטיוב, בלי שתלה בו ציפיות מיוחדות. למר עצמו זוכר שכלל לא היה מרוצה מהתוצאה הסופית. "חשבתי שהביצוע לא מדויק מספיק, שהייתי יכול להביא יותר עומק", הוא מודה בחיוך. אבל הרשת חשבה אחרת לגמרי. בתוך ימים ספורים הסרטון נעשה וויראלי והופץ בקנה מידה מדהים, חוצה מגורים ויבשות. עשרות אלפי צפיות הפכו במהרה למיליונים, והטלפון של איש המכירות הצעיר לא הפסיק לצלצל.

בין אלפי התגובות והמיילים שהציפו אותו, נח לו מייל אחד שהגיע מכיוון בלתי צפוי לחלוטין: נשיא הלייבל הקלאסי של 'יוניברסל' מיוזיק גרופ, אחת מחברות התקליטים הגדולות והמשפיעות בעולם. "כשראיתי את השם 'יוניברסל', הייתי בטוח שתהיה לי מתיחה מושקעת", משתף למר בכנות. "שאלתי את עצמי: מי מחפש זמר חסידי בבורו פארק? למה שמישהו מהתעשייה העולמית הנוצצת יתעניין במישהו כמוני?". אבל המייל היה אמיתי לגמרי. התברר כי נשיא הלייבל עקב אחרי למר מאז הסרטון של 'חד גדיא', והוקסם מהשילוב הבלתי-אמצעי בין היכולת הווקאלית המלוטשת לאותנטיות היהודית המובהקת.

הפגישה הראשונה נערכה בבית קפה שקט בלב בורו פארק, רחוק מאורות הזרקורים. למר הגיע

חרף ההצלחה של למר בעבודתו, את רוב זמנו וליבו השקיע ביצירה חסידיית קלאסית, שקנתה לה אוהבים רבים בכל רחבי העולם היהודי. "לאחר כמה שנים של הופעות עם מקהלות ומפיקים שונים, התחלתי להוציא את החומרים שלי", הוא מספר. "האלבום הראשון, שיצא לפני כמעט עשר שנים, ברוך ה' הצליח, זכה להשמעות רבות, וזה מאוד שימח ורגש אותי. נכון שאני שר גם שירים כלליים, למשל When You, My Way Sound of Silence, Believe ועוד, אבל הלב שלי נמצא הכי חזק בשרי הקודש, בניגונים. האלבום השלישי, 'קידוש השם', שיצא לפני שלוש שנים, גם התקבל באהבה רבה, והוא חלק מכך שאת עיקר כוחי אני משקיע במוזיקה החסידי. יש לי גם חלום להוציא אלבום שישלול ניגונים ששרנו בבית אבא, ניגוני בעלז, ואני מאמין שבעזרת ה' זה יקרה בקרוב".

למר אומנם משקיע בעיקר במוזיקה החסידיית הקלאסית, אולם לחשיפה ותהודה עולמית הוא זכה דווקא בזכות ז'אנר אחר. נקודת המפנה בקריירה שלו הגיעה ביום אביבי אחד, כמעט בטעות, בדרך שרק העידן הדיגיטלי יכול ליצור. גם במקרה הזה למר שר שיר חסידי גושן, אך הפעם השיר הזה הביא אותו לקריירה בין-לאומית שהוא אפילו לא חלם עליה.

היה זה מיד לאחר חג הפסח, כשלמר התבקש

"העולם צמא לתוכן נקי"

אחת השאלות המורכבות והמרתקות המלוות את דרכו של למר היא הבחירה לשלב שירים לועזיים ברפרטואר שלו. בחברה החסידית השמרנית שבה גדל מדובר בצעד שאינו מובן מאליו, ולעיתים אף מעורר פולמוס. למר אינו מתחמק מהנושא הטעון. "אני מבין את הרגישות הזאת לעומק", הוא אומר בכנות. "אני עצמי גדלתי בתוך מערכת שמקדשת את ההתבדלות מהעולם החיצון. אבל אני רואה את הדברים מזווית של שליחות. לפני שהתחלתי לשיר שירים לועזיים, הלכתי להתייעץ עם הרב שלי. ישבנו

אבל עם כל הכבוד לבמות הנוצצות ולמורים מברודווי, למר מתעקש שהשיאים האמיתיים שלו קורים הרחק מעין המצלמות והזרקורים. הוא מקדיש חלק נכבד מזמנו להופעות בבתי חולים, בבתי אבות ובפני חיילים בודדים. "היה מקרה אחד שלא אשכח כל חיי", הוא מספר בעיניים נוצצות. "הוזמנתי לשיר בפני אישה יהודייה שחגגה יום הולדת 101. היא ישבה בכיסא גלגלים, וכמעט לא הגיבה לסביבה. כשהתחלתי לשיר לה ניגון עתיק של בעלז, ניגון שהיא כנראה שמעה בבית הוריה לפני השואה, פתאום היא התעוררה לחיים. היא התחילה לשיר איתי, בידיש שבורה, והיה ניכר

"הוזמנתי לשיר בפני יהודייה שחגגה יום הולדת 101. היא ישבה בכיסא גלגלים, וכמעט לא הגיבה לסביבה. כשהתחלתי לשיר לה ניגון עתיק של בעלז, שהיא כנראה שמעה בבית הוריה לפני השואה, פתאום היא התעוררה לחיים. היא התחילה לשיר, בידיש שבורה, והיה ניכר שהיא מתרגשת מאוד. באותו רגע הרגשתי שכל החוזה ביוניברסל וההופעות לא שווים את הרגע הזה"

שעות ארוכות, הסברתי לו את הכוונות שלי, את סוג השירים שאני בוחר - שירים של תקווה, של אמונה בכוח עליון, של ערכים אנושיים טובים. הוא נתן לי את ברכתו ואמר לי: 'שולם, אם אתה יכול להביא אור למקומות חשוכים בעזרת הקול שקיבלת, זו השליחות שלך בעולם'."

התנאים של למר נוקשים ובלתי מתפשרים: הוא לעולם לא ישיר שיר עם מילים שאינן עולות בקנה אחד עם הצניעות או האמונה, והוא מקפיד שלא לשווק את התכנים הללו בתוך הקהילה החרדית פנימה. "אני לא רוצה לפגוע באף אחד או לנסות לחנך דורות חדשים לשמוע מוזיקה כזאת. מי שזה לא מתאים לו - אני מכבד אותו במאה אחוז. אבל העולם שבחוץ, גם היהודי וגם הלא יהודי, צמא לתוכן נקי, צמא לדמות יהודית שמקרינה חיוביות". למר מספר על מיילים מרגשים שהוא מקבל מאנשים בכל רחבי העולם - נוצרים, מוסלמים ולהבדיל יהודים חילונים - שכותבים לו שהמוזיקה שלו שינתה את דעתם על היהדות בכלל ועל חסידים בפרט. "כשאדם בפינלנד או ביפן רואה חסיד שר שיר עם מסר הומני ומתרגש עד דמעות, פתאום כל הסטיגמות על 'היהודי הנוכל' נעלמות. בשבילי, זה קידוש השם הכי גדול שיכול להיות".

היכולת של למר לשלב בין הסגנונות היא גם תוצר של למידה מאומצת ומתמשכת. במשך שנים רבות הוא שר "מהבטן" ומהשמיעה הטבעית שלו, אבל עם הפריצה הגדולה לעולם המקצועי, הוא הבין שהוא חייב להתמקצע באמת. לכן הוא פנה למורה לפיתוח קול מהשורה הראשונה בברודווי. "הוא פתח לי עולמות חדשים של טכניקה שלא הכרתי", הוא משתף. "למדתי איך לשלוט בקול, איך לשמור על מיתרי הקול תחת עומס מטורף של הופעות, ואיך להשתמש בטכניקה של אופרה קלאסית כדי לחזק דווקא את הרגש החסידי הבווער. המקצועיות היא חלק מעבודת השם. אם קיבלת כלי, אתה חייב להביא אותו למקסימום השלמות".

מילד חולה את הכאבים שלו לעשר דקות, אז עשיתי את שלי בעולם הזה".

שיר לפני המלחמה

למרות שהוא חי ונושם את המרחב האמריקאי, הזהות של למר נטועה עמוק, אולי עמוק מתמיד, באדמת ארץ ישראל. הוא מתגורר עם אשתו ושלוש ילדיו בניו ג'רזי, אולם כחסיד בעלז הקשר שלו לירושלים הוא לא רק סמלי אלא כמעט פיזי. "חסידות בעלז היא הבית שלי, המקום שבו עוצבה האישיות שלי", הוא מסביר. הקשר שלו לאדמו"ר מבעלז הוא קשר

של התבטלות והערכה עמוקה. "לא מעט פעמים הלכתי לקבל ברכה מהרב'ה, להתייעץ ולשתף. הוא אדם שרואה למרחקים, ויש לו הבנה עמוקה בצורך של הדור שלנו במוזיקה שתחבר את הלבבות. באלבום הראשון שלי שילבתי לחן של הרב'ה מתוך 'ברכת כוהנים', שיר שהרב'ה עצמו ביקש לשמוע שוב ושוב. זה נותן לי כוח לדעת שיש גב רוחני לפעילות שלי".

בתוך כך, הקשר לארץ ישראל קיבל משמעות דרמטית וחדשה מאז אירועי 7 באוקטובר. למר ומשפחתו שהו בירושלים בדיוק בשמחת

צילום מסך

קיבל מכתב הוקרה נשיאותי על הופעתו. למר בבית הלבן

תורה ההוא. "היינו שם, חווינו את הפחד, את האזעקות ואת השבר הגדול בלב ירושלים", הוא משחזר בכאב גלוי. "השמחה של החג הפכה בבת אחת לאבל לאומי כבד. ויחד עם זאת, כבר ביום הזה הרגשנו את העוצמות האדירות של עם ישראל. המלון שלנו היה קרוב לתחנה המרכזית בירושלים, והלכתי לפגוש את החיילים שהגיעו לשם, שרתי להם ושרתי איתם שירי נשמה ותפילה. אלה שעות שלא אשכח לעולם. אומנם לאחר מכן חזרנו לארצות הברית פיזית, אבל הלב שלי מעולם לא חזר משם. אנחנו בקהילה בניו יורק מרגישים חזק את מה שקורה בארץ, כי אנחנו רחוקים ומרגישים חוסר אונים. אנחנו עוקבים אחרי כל ידיעה בחדשות ומתפללים ללא הרף לשלום החיילים".

אירועי המלחמה והאנטישמיות הגואה ברחובות הערים הגדולות בעולם גרמו ללמר, כמו ליהודים רבים בתפוצות, לחשוב ברצינות רבה על עתידו. "היום שאלת העלייה היא כבר לא חלום רחוק, היא נושא לשיחה יומיומית סביב שולחן השבת שלנו", הוא מודה בכנות. "אנחנו רואים מה קורה בקמפוסים, ברחובות, ומבינים שהמקום היחיד שבו יהודי יכול להיות באמת הוא ובאמת בטוח זה בארץ ישראל. אם אמצא את הדרך הנכונה לשלב בין הקריירה הבין-לאומית שלי ובין חיים בארץ, אני אעשה את זה בלי להסס. הלב שלי כבר שם".

בינתיים, עד שיוכה לעלות ארצה, הוא רותם את קולו ואת השפעתו לטובת המדינה, מופיע בלא מעט אירועי תמיכה, מגייס כספים לארגוני הצלה ומקיים קשר הדוק במיוחד עם זק"א ומד"א, ארגונים שאליהם הוא מרגיש חיבור נפשי עמוק. לפני כמה חודשים אף השתתף בהופעה גדולה שנערכה לכבוד זק"א בהיכל התרבות בתל אביב בהשתתפות אומנים רבים מהשורה הראשונה. בנוסף לכך, ביום שלישי י"ז בסיוון, ישתתף למר במופע הצדעה והוקרה למד"א בבריכת הסולטן, בהשתתפות אברהם פריד, ישי ריבו, עידן עמדי ויצחק מאיר הלפגוט. גם בתוך המרוץ המטורף של הקריירה, למר משתדל לשמור על קשר עם השורשים המוזיקליים שלו בארץ. הוא משתף פעולה עם אומנים ישראלים, כדוגמת יונתן רואל, עקיבא וברי סחרוף, עוקב אחרי המוזיקה היהודית החדשה שיוצאת כאן (למרות שהוא מודה בחיך שהוא מתקשה לעמוד בקצב המסחרר של הסינגלים), ומחכה להגע שבו יוכל לעמוד שוב מול הקהל הישראלי החם. "יש בקהל הישראלי משהו שאין בשום מקום אחר בעולם - תשוקה וחיבור בלתי אמצעי למילים מהמקורות. כששרים 'והיא שעמדה' בישראל, זה מרגיש אחרת מאשר בלונדון או בניו יורק".

כשאנחנו מסיימים את השיחה הארוכה, אני שואל אותו לאן הוא שואף להגיע אחרי שכבש במות גדולות ונוצצות כל כך, אחרי הבית הלבן, בוצ'לי ויוניברסל. שולם עוצר לרגע, מחייך את החיוך החסידי הרחב שלו, ועונה בלי שמץ של ציניזם או יחצנות: "החלום הכי גדול שלי הוא לשיר עם הלוויים בבית המקדש. אני רציני לגמרי. כל מה שאני עושה עכשיו - האלבומים, הקליפים, הקונצרטים - הכול זה רק חזרות גנרליות לרגע האמיתי. הלוואי שאזכה לעמוד שם, בירושלים הבנויה, ולשיר את השיר החדש שיושר בגאולה. עד שזה יקרה, אני אמשך להשתמש במתנה שקיבלתי כדי לאחד לבבות, לקרב יהודים זה לזה ולעשות קצת טוב בעולם הזה". ●

צילום: שלומי יוסף

התחלה// לפני 53 שנה. נולד בשם תומאס פרנץ, בן בכור למשפחה נוצרית־קתולית בעיר קלן שבגרמניה.

אבאמא// הוריו, מנפרד וקארין־אליזבט ז"ל, נוצרים קתולים. "היו לי הורים נהדרים. כילד הם היו כל עולמי. אבא בכיר בחברת ביטוח מהמובילות בגרמניה, ואמא הייתה עקרת בית. בבית ציינו את החגים הנוצריים כמו חג המולד ופסחא, אבל בלי התשתית של דת ואמונה. היום בחרתי בחיים אחרים, אבל אני חושב שנוסיות החיים לא אפשרו להם לחשוב ולהשקיע זמן ומחשבה בעולם הרוח והאמונה, שאני מאמין שהם התשתית להכול".

מזון איטי// "החיבור לעולם הקולינרי התחיל כבר בילדות. מההורים שלי למדתי על שיטת המזון האיטי (Slow Food) לעיבוד והפקת מזון ביתי. היינו מגדלים לבד חומרי גלם, קוטפים מהעץ. הלכנו ליער לקטוף פטריות, טיפסנו על עצים לקטוף דובדבנים ושיזפים, אספנו תפוחים בשלים מתחת לעץ. המרתף שלנו היה תמיד מלא שימורים ביתיים וריבות, שעשינו בעבודת יד".

יהודים// בגיל 15 פגש לראשונה בחיי יהודים במסגרת חילופי משלחות. "עד אז שמעתי על העם היהודי רק במסגרת שיעורי היסטוריה, כשלמדנו על מלחמת העולם השנייה. בגרמניה לומדים על השואה, ולכן למדתי על היהודים בעצם דרך הטרגדיה שקרתה להם. אבל כשראיתי את הצעירים האלה מישראל, זה היה משהו אחר מכל מה שידעתי. פתאום הבנתי שעם ישראל חי, וזה היה מנוגד לכל מה שלמדתי עד אז, כי בתמונות יהודים היו שלדי אדם או גופות. זה סיקרן אותי מאוד".

סבא בשואה// באותה שנה נסע לישראל לביקור גומלין. "ביקרתי בארץ, שאלתי המון שאלות והתעניינתי. אז גם התעמתי לראשונה עם העבר שלי כשאחד הנערים פנה אליי ושאל: סבא שלי היה באושוויץ, מה סבא שלך עשה בשואה?"

לימודי בנקאות// הוא שב לגרמניה והמשיך בחייו. בתום לימודי התיכון סיים הכשרה מקצועית בלימודי בנקאות ועבד בבנק פרטי. בגיל 24 בחר להקדיש שנה לישראל, והגיע לשנת התנדבות עם ניצולי שואה ובמרכז רפואי בתל אביב. "עבדתי עם קשישים ובעלי מוגבלויות. נפתח בפניי עולם שלם. נחשפתי יותר ויותר ליהדות וליהודים ונמשכתי באופן לא מוסבר ליהדות ולישראל. הרגשתי רצון להיות כאן".

השגחה פרטית// באחד הימים, לקראת סוף תקופת ההתנדבות בארץ, עמד ליד חלון וקורת עץ גדולת ממדים באתר הבנייה הסמוך התנתקה ממקומה ושברה את החלון שלידו עמד. "היא נפלה ממשי לידי, חלון שהיה באזור התנפץ מרוב ההדף ואני יצאתי ללא פגע. הייתי בהלם. בערב פגשתי מתנדב חרדי ושיתפתי אותו במה שקרה. ואז לראשונה בחיי שמעתי על המושג השגחה פרטית. שם הכתה בי ההבנה שכל מה שאני עובר הוא מכון ומושגח".

סטודנט// למרות הרושם שהותיר ביקורו בישראל הוא שב לגרמניה, למד משפטים וכלכלה באוניברסיטת קלן, כולל הסמכה לשופט, והחל לעבוד במשרד עורכי דין בין־לאומי. "במשך כל השנים האלה הרגשתי שזה לא זה. שאולי אני מחמיץ משהו משמעותי יותר. הבנתי שהלב שלי נמשך לישראל ולעם היהודי. יום אחד

תום פרנץ

53

נשוי לדנה ואב לחמישה

תושב רעננה

גר צדק
שף, יועץ קולינרי, משפיען אוכל
כשר ומנחה סדנאות אוכל

מאסטר שף// בגיל 39 השתתף בתוכנית הריאליטי 'מאסטר שף' וזכה במקום הראשון. "את האהבה למטבח ספגתי בבית. אשתי ידעה עד כמה אני חובב בישול והחליטה לרשום אותי לתחרות בישול טלוויזיונית. ככה הגעתי למאסטר שף. זכיתי במקום הראשון בתחרות, ומשם התפרסמתי בתחום הקולינריה בארץ ובחו"ל".

כשר וגורמה// כיום הוא יועץ קולינרי, מנחה סדנאות בנושא אוכל וקולינריה, מבשל באירועים פרטיים, ומעביר בכל העולם הרצאות על סיפור חייו. אך הוא בעיקר רואה שליחות בהיותו משפיען קולינרי לאוכל כשר. "אני משפיען קולינרי כשר ונמצא הרבה ברשתות החברתיות. יש לי 160 אלף עוקבים וקהל העוקבים רק הולך וגדל. המסר שלי הוא ברור: אוכל כשר יכול להיות ברמה קולינרית הכי גבוהה שיש, ויכול להיות אוכל גורמה הכי טעים בעולם. המשימה שלי היא להביא את הבשורה הזאת לכמה שיותר אנשים".

ספר// את ספר הבישול הראשון שלו, 'So schmeckt Israel' (זהו טעמה של ישראל), המבוסס על אוכל כשר וישראלי, הוציא לפני 12 שנה. הספר מכיל יותר מ־60 מתכונים ולצידם מובא סיפורו האישי. הספר הפך לרב מכר באירופה, ונבחר להשתתף בתחרות העולמית לספרי בישול בבייג'ינג באותה שנה. מאז הוציא לאור עוד ספרי בישול שמופצים באלפי עותקים בכל העולם.

במעמד של תייר, לא יכולתי לעבוד, לא הייתה לי ויזה והערימו עליי אין־סוף קשיים. אבל היה לי ברור שאני רוצה להיות יהודי, אז למרות הקשיים הייתי לגמרי חדור מטרה. היום בדיעבד אני מבין שזה גם מה שבנה אותי ואת האמונה שלי ומה שהפך אותי לתום בן אברהם שאני היום".

נפגשים// בגיל 34, פחות מחודש אחרי סיום תהליך הגיור, הכיר את מי שלימים תהפוך לאשתו, דנה הדרי. "דנה לא הגיעה ממשפחה דתית, אבל היא כן מחוברת מאוד למסורת. יחד עברנו תהליך איטי ויסודי של התחזקות והתקרבות לתורה ומצוות".

החצי השני// דנה, בת 48. "הלב של הבית שלנו. מעבר לזה שהיא אשתי, היא מאוד חכמה ומוכשרת והשותפה שלי לדרך בעסקים, באתגרים, בחלומות ובמשפחה שאנחנו בונים במשותף. בחרתי להיות יהודי והתחתנתי עם אישה יהודייה, ויחד הקמנו משפחה. הילדים שלנו הם ההוכחה הטובה ביותר שאפשר לכתוב סיפור חיים חדש, מתוך בחירה ואהבה".

הנחת// חמישה. הבכור דויד־ברוך בן 14, גבריאל־אדם בן 12, אליענה־שרה בת 9, מיכאלי אהרון בן 8, ואלישבע־תמרה בת 5. "הילדים הם מרכז החיים שלי. הם מזכירים לי כל יום למה אנחנו עובדים ומשקיעים, ובסוף אין דבר יותר גדול מלחזור הביתה למשפחה".

חנה קטן
chanakatan@gmail.com

הטובים לחינוך

על ידי בתי ספר יסודיים ותיכונים, ומצפים מהם להרים את הדור הבא. אבל מורים צעירים רבים עוזבים את המקצוע בשנים הראשונות. שנה או שנתיים של הוראה בתוך המערכת הקיימת משכנעות אותם שזה לא הכיוון. הסיבה העיקרית היא השחיקה. המאמץ להחזיק כיתה, ולפעמים כמה כיתות, באווירה של לימוד והשקעה ומשמעת סבירה הופך להיות קשה מיום ליום. פעם מורה היה דמות שהסביבה כיבדה, שהכיתה קמה כשהוא נכנס. היום לא מעט מורים מרגישים שהם צריכים להילחם על הסמכות שלהם מול התלמידים, מול ההורים, ולפעמים גם מול המערכת עצמה. וזה לא צודק. אם אנחנו רוצים מורים טובים ואידיאליסטים שמרגישים שליחות בעבודתם במערכת החינוך בישראל, ובעיקר במערכת החינוך הדתית, אנחנו חייבים לגבות אותם ולתת להם את הכבוד וההערכה המגיעים להם. השליחות היא עצומה. חינוך הוא לא רק שיעור בגמרא. זה ר"מ שנשאר אחרי סדר ערב כדי לעודד בחור שמתקשה. זו אם בית שמרגיעה תלמיד בפנימייה שמתגעגע הביתה.

הבגרות אינה העיקר. דווקא אחרי תקופות של מלחמה ומשברים לאומיים, בני נוער רבים מבקשים עומק. בשנים האחרונות תלמידים שואלים יותר שאלות על אמונה, תפילה ומשמעות החיים. בתוך כל הרעש של העולם המודרני, הצעירים מחפשים משהו יציב להיאחז בו. הדור הזה לא מוכן להסתפק בסיסמאות, הוא מחפש אמת. ולכן יותר ויותר בתי ספר וישיבות מנסים היום לעבור מלימוד טכני יחסית ללמידה חיה יותר: חברותות עם בוגרים, דיונים פתוחים, פרויקטים, מפגשים עם אנשי רוח ושיעורים שמחברים בין התורה ובין החיים עצמם. הרב יונתן זקס כתב פעם שהשאלה הגדולה של החינוך איננה כמה הילד יודע, אלא איזה אדם הוא נהיה. הבגרויות לא אמורות להיות במקור, אלא גידול דור שישי לו אמונה, אחריות ותחושת שליחות. הדור ששואל הכי הרבה שאלות הוא גם הדור שמחפש משמעות. בעבר תלמידים קיבלו הרבה דברים כמוכנים מאליהם. היום הם רוצים להבין. הם רוצים שמישהו ידבר איתם בכנות, בלי סיסמאות ובלי פחד משאלות. לפעמים שיחות פתוחות ומענה לשאלות שבאות מהבטן, מחברים את הכיתה לתורה יותר מכל שיעור.

בעקבות הרב קרליבך. יש היום לא מעט מוסדות חינוך שמבינים שהדור השתנה, ובלי לוותר על התורה, מלמדים אותה בצורה שמצליחה לגעת בלב. בשיבות מסוימות משלבים היום סיורים, התנדבויות, מפגשים עם לוחמים, עם אנשי חסד ואפילו עם יזמים, כדי להראות לתלמידים איך ערכים תורניים פוגשים את החיים האמיתיים. גם היחס לתלמידים חלשים מתחיל להשתנות. פעם תלמיד שלא הצליח בלימודים היה מהר מאוד מקבל תווית שנגררה איתו שנה אחר שנה. היום יותר מחנכים מבינים שלכל תלמיד יש דרך אחרת לפרוח. יש תלמידים שמתקשים לשבת שעות מול ספר, אבל מצטיינים בחדש, בהנהגה או ביצירת קשר עם אנשים. הרב שלמה קרליבך, למשל, לא הסתדר במסגרות רגילות כמו אחיו שנחשבו לעילויים גדולים. אבל דווקא האישיות המיוחדת שלו והיכולת שלו לדבר אל הלבבות הפכו אותו לדמות שהשפיעה לטובה על יהודים בכל העולם. התורה עצמה מלמדת שלא כל אדם גדל באותו קצב. יש מי שמאיר מיד, ויש מי שצריך זמן עד שהכוחות שלו מתגלים. המבחן האמיתי של מערכת החינוך נמדד בפרספקטיבה של עשרים שנה, כשהתלמיד בונה בית, מקים משפחה, מתמיד בלימוד התורה, וחי חיי שליחות ומסירות נפש לאומה כולה. ●

אם אנחנו רוצים מורים טובים שמרגישים שליחות בעבודתם, אנחנו חייבים לגבות אותם ולתת להם את הכבוד וההערכה המגיעים להם. השליחות היא עצומה. חינוך הוא לא רק שיעור בגמרא. זה ר"מ שנשאר אחרי סדר ערב כדי לעודד בחור שמתקשה. זו אם בית שמרגיעה תלמיד בפנימייה שמתגעגע הביתה

טלפון מול גמרא פתוחה. כאשר בת הזקונים שלנו סיימה כיתה ח', בעלי ניגש למנהל בית הספר בסוף שנת הלימודים, לחץ את ידו ואמר: "תודה על ההשקעה בשבע הבנות שלנו שעברו כאן. אזל המלאי". המנהל חיך, והוסיף משפט שנשאר איתנו: "זו בשורה עצובה בשבילי".

חינוך בנוי מקשרים אנושיים, ממורים שמלווים ילדים במשך שנים, ממנהלים שמכירים משפחות שלמות, ומהתחושה שבית הספר הוא לא רק מוסד אלא גם בית. אבל בשנים האחרונות יותר ויותר אנשי חינוך שואלים את עצמם לאן הולך החינוך הדתי. העולם השתנה במהירות עצומה. תלמידים של היום חיים בתוך מציאות שאף דור לפנייה לא הכיר. מסכים, רשתות חברתיות, קצב מהיר, עומס מידע בלתי נגמר. פעם תלמיד היה מגיע הביתה ופוגש פחות או יותר את אותו עולם ערכים שפגש בבית הספר ובבית הכנסת. היום ילד בן חמש עשרה נחשף ביום אחד לעשרות דעות, תרבויות וסגנונות חיים.

באחד מערבי החורף נכנס רב מחנך ותיק לבית המדרש של ישיבה תיכונית. זה היה בסוף ה"סדר", זמן הלימוד המשותף בבית המדרש, אבל במקום רעש של לימוד נשמע בעיקר רחש של מסכים. התלמידים ישבו מול הגמרות שלהם, אבל רבים מהם היו שקועים בטלפון. הרב התיישב לידם, אסף אותם אליו, ושאל בשקט: "תגידו, מה חסר לכם בלימוד?" אחד התלמידים הרים את ראשו ואמר בכנות: "הרב, אנחנו רוצים להרגיש שהתורה קשורה לחיים שלנו". איך נגרום לתלמיד להרגיש שהתורה מדברת אליו באמת?

הבינוניים שחוללו מהפכות. הרב עדין שטיינזלץ, שלימים הפך לאחד מגדולי מנגישי התלמוד בדור האחרון, לא נחשב בילדותו לתלמיד בולט במיוחד. מספרים שהיה ילד שקט ומופנם, כזה שלא תמיד התאים למסגרות הרגילות. ובכל זאת, דווקא הילד שלא נראה "כוכב" בבית הספר הפך לאדם שהנגיש את הגמרא למאות אלפים בארץ ובעולם, והחל למעשה במפעל תורני שרבים אחרים חיקו והמשיכו. גם הרב יצחק דוד גרוסמן סיפר לא פעם שבצעירותו התקשה מאוד במסגרת הלימודית. הוא לא היה מהתלמידים שנחשבו לעילויים של הכיתה. אבל היכולת שלו להבין נערים חלשים ומרוחקים הפכה אותו עם השנים לאחד מאנשי החינוך המשפיעים בישראל.

ויש גם סיפורים מחוץ לעולם התורה. אלברט איינשטיין נחשב בילדותו לילד איטי. מורים בבית הספר טענו שהוא חולם יותר מדי ולא מתאים למסגרת רגילה. שנים אחר כך הילד הזה שינה את עולם המדע. גם וולט דיסני הצעיר פוטר מעבודתו בעיתון בטענה שאין לו מספיק יצירתיות. תומאס אדיסון, מגדולי הממציאים בעולם, הוגדר בילדותו על ידי המורים כילד שלא מתאים ללימודים. אימו הוציאה אותו מבית הספר ולימדה אותו בעצמה, ושנים אחר כך הוא רשם יותר מאלף פטנטים ושינה את העולם. סטיבן ספילברג לא התקבל לבית הספר לקולנוע, ובסוף חייו היה הבמאי והמפיק המפורסם ביותר בעולם. הסיפורים האלה חוזרים על עצמם, כי מערכת חינוך רואה לפעמים רק את מי שמצליח במסגרת הקיימת. אבל יש תלמידים שהכישרון שלהם מתגלה בדרך אחרת. וזה בדיוק האתגר של החינוך הדתי היום, לדעת לראות נשמה. תלמיד צריך מבוגר אחד שיאמין בו באמת.

מלחמה בכיתה. אבל במקביל למשבר של התלמידים, יש גם משבר של מורים. לא הרבה צעירים מוכשרים לומדים לימודי הוראה, רובם פונים להיטק ולכיוונים דומים. אלו שמסיימים את לימודי ההוראה, בעיקר הגברים שבהם, נחטפים

סיגרים בחילוני פטריות, בטטה ומוצרנה ברוטה שנת

8 סיגרים

30-25 דקות

דרכת קושי
קלה פלוס

מנה חלומית לאירוח, לארוחה חלבית חגיגית או לארוחת ערב מפנקת במיוחד. שילוב הטעמים עובד בצורה מושלמת, ואי אפשר להפסיק לאכול את הסיגרים הנפלאים הללו.

- חבילת צ'י סיגר, מופשרת
- 2 בטטות
- סלסילת פטריות טריות
- בצל קטן קצוץ
- מלח ופלפל
- ¼ כוס שמן זית
- 200 גרם מוצרנה מחוררת

- מאט שמן לאיזון
- לרובה:
- כף חמאה
- חבילת שנת מתוקה
- 3 שיני שום
- מלח ופלפל

חותכים את הבטטה לקוביות, מניחים בתבנית קטנה, מתבלים במלח ופלפל ויוצקים מעט שמן זית. אופים בחום של 180 מעלות במשך 12-15 דקות, עד להזהבה וריכוך. במחבת מטגנים את הבצל הקצוץ עם שמן זית על אש בינונית, מערבבים מדי פעם עד שהבצל מזהיב, כ-10 דקות. קוצצים את הפטריות ומוסיפים למחבת, מגבירים את האש ומטגנים עד שכל הנוזלים מתאדים. מעבירים לקערה, מוסיפים את הבטטות והמוצרנה ומערבבים היטב.

משטחים כל עלה סיגר, ממלאים פס מהמלית לרוחב העלה, מקפלים משני הצדדים ומגלגלים לסיגר. מטגנים את כל הסיגרים עד להזהבה, 2-3 דקות מכל צד, ומעבירים לנייר סופג. מכינים את הרוטב: מטגנים במחבת את השום בחמאה, מוסיפים את השמנת המתוקה, מביאים לרתיחה ומתבלים במלח ופלפל. מבשלים 3 דקות. חותכים את הסיגרים באלכסון ומגישים עם הרוטב.

אביגיל מייזליק
avmyzlik@gmail.com

לחמניות חלה יפניות

12 יחידות

30-25 דקות

30-25 דקות

דרכת קושי
קלה פלוס

הלחמניות האלה מגיעות מיפן והטעם שלהן חלומי ממש. הן אווריריות כמו ענן, קלילות ועשירות בטעם בצורה לא רגילה. אפשר לתת להן כיוון מתקתק ולפור עליהן מעט אבקת סוכר או לוותר על זה. בכל מקרה, בגלל שמכינים אותן עם חלב הן יכולות להיות לחמניות מזונות ומהוות תוספת מופלאה לשולחן השבועות.

לרביכה:

- 3 כפות מיס
- 3 כפות חלה
- 2 כפות קמח

לצ'בק:

- 2½ כוסות קמח
- 3 כפות סוכר

- כפית שמרים יבשים
- ½ כוס חלה
- ביצה
- 50 גרם חמאה רכה
- כפית מלח
- לציפוי:
- חלה ומאט חמאה מומסת

מכינים את הרביכה: מערבבים היטב בסיר קטן את כל חומרי הרביכה עד שאין גושים. מדליקים את האש ומבשלים כ-3 דקות, תוך כדי ערבוב במטרפה מדי פעם, עד שהתערובת מסמיכה ונראית כמו דייסה סמיכה. מניחים בצד לצינון של כמה דקות. מכינים את הצ'בק: מעבירים את הרביכה המצוננת לקערת מיקסר ומוסיפים את שאר מרכיבי הלחמניות לפי סדר הופעתם במתכון. מעבדים עם וו לישיה כ-8 דקות, עד שמתקבל בצק קצת דביק, אבל גמיש ואחיד. מסירים את הצ'בק מהמיקסר, מעצבים את הצ'בק לצורת כדור ומניחים בקערה, מכסים במגבת ומתפחים בין שעה לשעה וחצי עד שהצ'בק הופך נפוח יותר וקפיצי למגע. הוא לא יכפיל את נפחו, וזה בסדר. מעבירים את הצ'בק למשטח מקומח קלות, מוציאים ממנו את האוויר וחותרים ל-12 חתיכות שוות בגודלן פחות או יותר. מעצבים כל חתיכת בצק לכדור, מעבירים לתבנית מלבנית משומנת קלות, ומסדרים אותם במרחק מה זה מזה. מכסים את כדורי הצ'בק במגבת ומתפחים - 60-50 דקות נוספות, עד שהם תופסים את כל שטח התבנית.

אופים: מחממים תנור לחום של 180 מעלות. מורחים את החלק העליון של הלחמניות בחלב ואופים 25-30 דקות עד שהן משחומות בחלק העליון. מוציאים מהתנור ומורחים במעט חמאה מומסת. להגשה ניתן לבזוק מעט אבקת סוכר.

העשת מעשות זה לא ימיון.

מצדיעים

לחברי הכנסת בהם בחרנו,
היחידים שהוכיחו שהם הגב של המילואימנים.

הצטרפו אלינו:

פורום המילואימנים
הדתי לאומי

